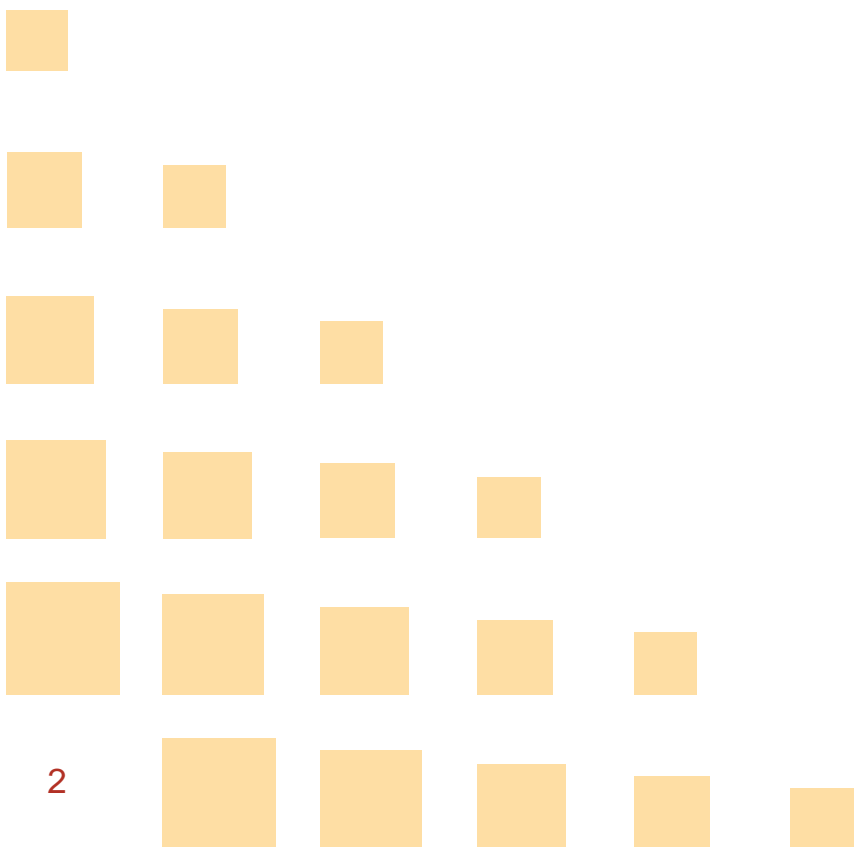

AASTAARUANNE

STATISTIKAAMET 2013

SISUKORD

Saateks	3
2013. aasta põhisündmused.....	4
Ülevaade statistikaprogrammi täitmisest	5
Andmeesitajate halduskoormus.....	11
Tarbijate rahulolu riikliku statistikaga	14
Andmekogude andmekvaliteet	21
Uued statistikatööd 2014–2018	22
Uus büroohoone	23
Uus strateegia, struktuur ja tööprotsess	27
Personal	31
Rahvusvaheline koostöö	35
Rahastamine	36
2013. aasta väljaanded	38

HEA LUGEJA!

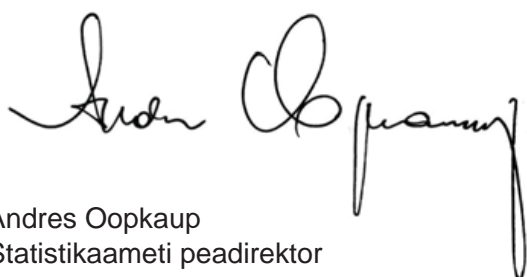
Öeldakse, et aastad ei ole vennad. See on kindlasti tõsi, kui vaadelda protsesse detailsemalt. Kui aga vaadata pikemat ajavahemikku, on näha, et paljud asjad toimuvad oma tavapärasel rada pidi. Üldiselt võiks ütelda, et möödunud aasta polnud sugugi vähem teguderohke kui eelmised.

Regulaarselt tellitud ja avaldatud statistika kõrval käis täie hooga rahva ja eluruumide loenduse tulemuste avaldamine ning enamik näitajatest avaldati just 2013. aasta jooksul. Seejuures on Statistikaamet taas kinni pidanud avaldamiskalendri tähtaegadest. Diskussiooniainest ja analüüsi-võimalusi on nendest andmetest tekkinud hulgaliselt. Just selleks Statistikaamet ju andmeid kogub, töötleb ja avaldabki.

Rahvaloendusstatistika tegemise automatiseerimise kogemus, piiratud riigieelarve vahendid ja pidevalt suurenev nõudlus järjest detailsema info järele on suunanud Statistikaameti oma protsesse üle vaatama. Peaasjalikult tegeles Statistikaamet 2013. aastal eneseanalüüsi ja arenguvõimaluste otsimisega. Välja on töötatud arenguvision ja uus strateegia, et tulevikuski tarbijatele nõutud infot pakkuda. Ootused uuele töökorraldusele just kiirust ja asjakohasust arvestades on suured ning võimalused pakutavat teenust parandada suur proovikivi.

Muudatusi on Statistikaameti tegevuses olnud teisigi. 2013. aastal kolis amet pärast 50 aastat endises büroohoones paremasse hoonesse, mis kindlasti parandab töötajate rahulolu töötingimustega ja aitab sellega kaasa usaldusväärse statistika tegemisele.

Kõik see on toimunud koos statistikatööde loetelus kokkulepitud statistika tegemisega, mis ongi Statistikaameti missioon: pakkuda Eesti kohta usaldusväärset ja objektiivset infot!

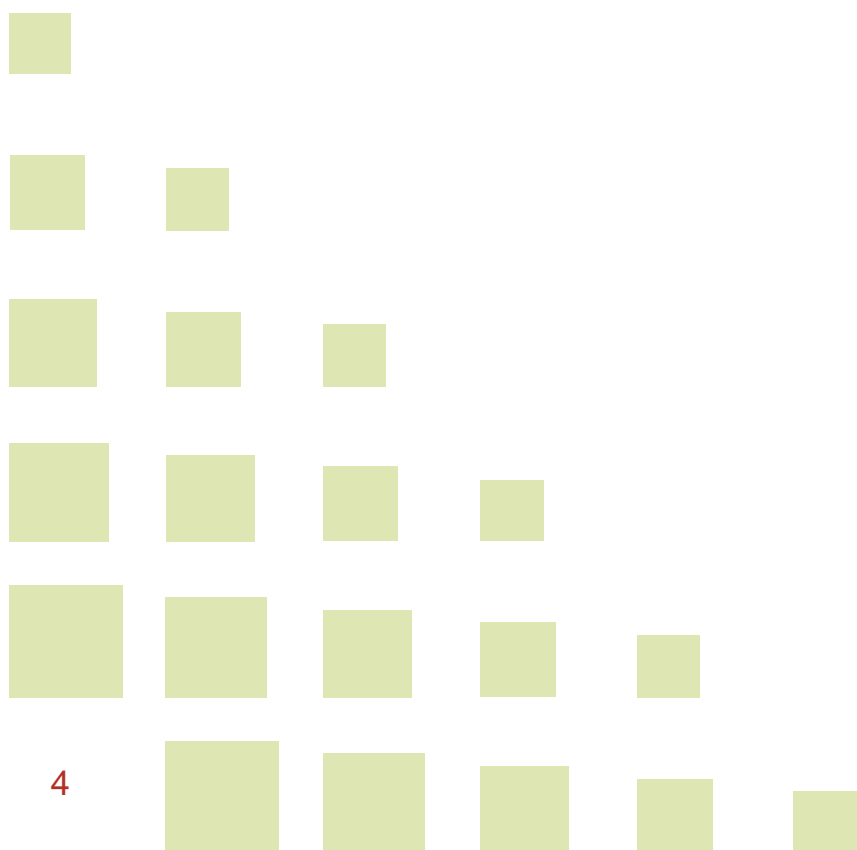

Andres Oopkaup
Statistikaameti peadirektor

2013. AASTA PÕHISÜNDMUSED

- 25. oktoobril avaldas Statistikaamet leibkondade elamistingimuste statistika, millega lõppes rahva ja eluruumide loenduse tulemuste avaldamine.
- 1. novembril avati Tallinnas aadressil Tatari 51 Statistikaameti uus büroohoone.
- 12.–13. novembrini toimus Eesti Rahvusraamatukogus rahvusvaheline konverents „Rahvastikuprotsessid Läänemere piirkonnas 21. sajandil“.
- 12. novembril andis Statistikaameti peadirektor Andres Oopkaup Eesti Statistikaltselt konverentsil üle Albert Pulleritsu nimelise noore statistiku preemia, mille pälvis Cliona Georgia Dalberg.
- Novembris tuli välja Statistikaameti tasuta nutirakendus „Eesti statistika“, mille vahendusel saab ülevaate värskemast statistikast ja olulisimatest näitajatest Eesti kohta.

ÜLEVAADE STATISTIKAPROGRAMMI TÄITMISEST

Statistikaameti põhiülesanne on pakkuda usaldusväärset ja objektiivset infot Eesti keskkonna, rahvastiku, sotsiaalvaldkonna ja majanduse olukorra ning trendide kohta. Selleks teeb Statistikaamet statistikatöid. Statistikatööd koondatakse statistikaprogrammi, mille kinnitab igal aastal Vabariigi Valitsus. Programm koostatakse viieks aastaks ja selles on viis suuremat jaotust: põhistatistika, ebaregulaarne statistika, arendustööd, statistiline analüüs ja statistilised registrid. Programmis on ka tõukeraha ja Euroopa Komisjoni grantidega tehtavad projektid.

2013. aastal oli statistikaprogrammis 205 statistikatööd, mille eeldatav kogumaksumus oli 6,3 miljonit eurot. Neist mahukaim oli 600 000 eurot maksnud rahva ja eluruumide loenduse (REL) tulemuste avaldamine. Samal ajal jätkus valmistumine järgmiseks, registripõhiseks rahva ja eluruumide loenduseks (REGREL), mis on kavas 2020.–2021. aastal.

Igal aastal tehtavaid, põhistatistikasse kuuluvaid statistikatöid oli 159, ainult üks kord või teatava aja tagant tehtavaid ebaregulaarseid töid 24, arendustöid 10, statistilise analüüsi alla liigituvaid töid 10 ja statistilisi registreid 2. Statistikaprogrammist jäi möödunud aastal välja 5 statistikatööd.

Aastatel 2011 ja 2012 valmistati ette kirjanduse müüki kajastavat statistikatööd „Kirjandus“. Põhistatistikana oli seda kavas jätkata 2013. aastal. Ettevalmistusaeg aga osutus esialgu arvatust pikemaks ning et meetodika väljatöötamine Statistikaameti ja Kultuuriministeeriumi ühises töörühmas veel jätkub, siis nimetatud statistikatööd 2013.–2017. aasta statistikaprogrammi ei lisatud.

Eelarvepiirangute tõttu jäi statistikaprogrammist välja Eesti Panga tellimusel 2013. aastaks planeeritud arendustöö „Kinnisvara üürihinnad“. Samal põhjusel jäid programmist välja ka Eesti Pangale ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile olulised statistikatööd „Väliskülastajad Eestis“ ja „Piiriloendus“, mida on eelarvepiirangu tõttu edasi lükatud alates 2010. aastast.

Statistikaamet on taotlenud raha ka riigi andmekogude andmete laialdasemaks kasutamiseks statistika tegemisel. See võimaldaks vähendada halduskoormust, vältides ettevõtetelt ja füüsilistelt isikutelt andmete otseküsimist. Ressursside puudumise tõttu jäi see statistikatöö välja nii 2012.–2016. aasta kui ka 2013.–2017. aasta programmist.

Järgnevalt 2013. aastal tehtud uutest ja üle mitme aasta taas tehtud statistikatöödest valdkonniti.

Keskkond

Keskkonna valdkonnas lisati programmi viis uut statistikatööd ja taaslisati üks.

2013. aastal alustas Statistikaamet keskkonnamaksude, õhuemissioonide ja materjalivoo arvepidamisi, mis võimaldavad lõimida keskkonna ja majanduse valdkonna andmestikud.

Rahvamajanduse arvepidamiste süsteemi integreeritud statistikatöö „Keskkonnamaksude arvepidamine“ on aluseks keskkonnamaksudest ja -tasudest tuleneva koormuse ja mõju hindamisele. Keskkonnamaksude arvepidamises jaotatakse kaudsed ja otsesed keskkonnamaksud maksja tegevusala järgi, tänu millele on võimalik analüüsida maksumõju harukeskselt. Teisisõnu saab keskkonnamaksude arvepidamise andmetike abil hinnata maksude mõju keskkonnakasutusele ja -koormusele, aga ka näiteks ettevõtete konkurentsivõimele. Kodumajapidamiste ja teiste sektorite lõimimine analüüsi võimaldab hinnata keskkonnamaksude kui keskkonnapoliitika meetme mõju nii tootmise ja tarbimise eri aspektidele kui ka kodumajapidamiste maksukoormusele ja tarbimise mustritele.

Statistikatöö „Õhuemissioonide arvepidamine“ eesmärk on majandusharuti välja selgitada Eesti majandustegevusest tingitud õhusaasteainete heitkogused nii kohalikul tasemel õhu kvaliteeti oluliselt mõjutavate gaaside kui ka globaalselt oluliste kliimagaaside kohta. Õhuemissioonide arvepidamise abil saab analüüsida, kas lisandväärtuse ja SKP kasv toob kaasa õhuheitmete koguse suurenemise või liigub tootmine suurema keskkonnasäästlikkuse poole.

Statistikatöö „Materjalivoo arvepidamine“ bilansside põhjal koostatud materjalivoo näitajate (nt kodumaine toormekasutus, ressursitootlikkus ja füüsilise väliskaubanduse bilanss) abil saab iseloomustada Eesti majanduse materjalikasutuse ja materjali tootlikkuse trende. Materjalivoo

arvepidamine annab ka olulist infot riigi materjalikasutuse omapära kohta: näiteks kajastub arvepidamises kogu materjalisisend tooraine liigi järgi. Füüsilise väliskaubanduse bilanss näitab, kas riik on materjali netoeksportija või -importija.

Nende arvepidamiste põhjal saab koostada mõõdikuid, mis on kasutusel näiteks Eurostati säästva arengu näitajate kogumis, ressursitõhusa Euroopa tegevuskava seirel ja OECD rohelise kasvu strateegia näitajate kogumis. Keskkonnaarvepidamised võimaldavad liita keskkonna ja majanduse andmestikke, sest on koostatud rahvamajanduse arvepidamise reeglite kohaselt, tänu millele on võimalik majandusharude tasemel kokku viia keskkonnakoormus, majanduslik kasu ja keskkonna kaitseks rakendatud abinõud. Eestis on need arvepidamised ja neist pärinevad mõõdikud olulised mitme strateegia ja kava seirevaldkondades: ökoloogiline maksureform (Rahandusministeerium, 2007), Eesti konkurentsivõime kava (Eesti 2020), 2014.–2020. aasta Euroopa Liidu (EL) raha kasutamise partnerlusleppe ja ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava ning Eesti riigi pikaajalise arengusuutlikkuse strateegia (Säästev Eesti 21).

Statistikatöös „Energia arvepidamine“ seotakse energiakasutuse näitajad majandusnäitajatega. Energia arvepidamine võimaldab pakkumise ja kasutamise tabelitega seotud analüüsi energiakasutuse tõhususe ja rakendatud majandushoobade tõhususe hindamiseks nii üksikute majandustegevusalade kui ka riigi kohta tervikuna (pakkumise ja kasutamise tabelitega harmoneeritud konto koostamine energiavoogude kohta). Energia arvepidamine on sisend õhu-emissioonide arvepidamise koostamisel energiatootmisega seotud õhuheitmete statistika sidumiseks rahvamajanduse arvepidamise süsteemiga.

Statistikatöö „Keskkonnakaitseteenuseid ja -tooteid tootva sektori arvepidamine“ annab ülevaate sektori mahtude kohta ja võimaldab analüüsida selle arengusuundi.

Statistikatöö „Põllumajanduskeskkonna näitajad“ eesmärk oli koostada põllumajanduskeskkonna näitajate andmestik, sh lämmastiku- ja fosforibilansid. Avaldatud statistika on järgmine: 1) kasutatud mineraal- ja orgaanilise väetise kogus, töödeldud pind ja koormused kultuuriliigiti, keskkonnasõbraliku majandamise näitajad põllumajanduslikes majapidamistes, põllumajandusliku maakasutuse muutused, veekasutus põllumajanduses, mahetootmine, biokütuse ja energiakultuuride tootmine, põllumajandusliku maa linnuindeks; 2) lämmastiku- ja fosforibilansside koostamine põllumajandusstatistika baasandmete alusel. Tehti ettevalmistusi Eurostati kindlaksmääratud näitajate välja-töötamiseks ja avaldamiseks.

Majandus

Majandusvaldkonnas lisati programmi kolm statistikatööd ja taasisati üks.

Statistikatöö „ESSnet riikide ühisprojekt ettevõtlus- ja kaubandusstatistika põhimõtete ja meetodite kooskõla kohta“ eesmärk on ettevõtlus- ja kaubandusstatistika tegemise süsteemi moderniseerimine. Ajakohastamist vajavad statistiliste näitajate definitsioonid, statistiliste üksuste struktuur, klassifitseerimise nõuded jms, et statistika tegemisel tarbijate järjest kasvavat vajadust uute mõõdikute järele paremini rahuldada. Statistika tegemist uuenenud nõuete kohaselt on kavas alustada aastal 2017.

2013. aastal lisandus statistikaprogrammi uus statistikatöö „Äriteenuste tootjahinnaindeks“ äriteenuste statistika tegemiseks. Töötati välja uuringu meetodika, sõnastati mõisted ja nende määratlused.

Programmi lisandus ka statistikatöö „Eluaseme soetuse hinnaindeks“. Töö sisu on majapidamiste soetatud eluasemete hindade ajalist muutust mõõtvad näitajad. 2013. aastal toimus arendustöö eluasemehindade ja eluaseme soetamisega seotud kulutuste arvutamiseks.

Tehti statistikatöö „Põllumajanduse struktuuriuuring“, mille eesmärk on anda ülevaade põllumajanduslike majapidamiste maakasutusest, loomakasvatusest, masinatest, tööjõust ja maaelu arengust. Uuring annab võimaluse hinnata riigi põllumajandustootjate arvu ja struktuuri. EL-i õigusaktidega kehtestatud põllumajanduse struktuuriuuringud, mida tehakse kõikides EL-i riikides ühtse meetodika alusel, lubavad võrrelda nende riikide põllumajanduse struktuuri muutusi. Uuringu tulemusi kasutatakse nii Eesti kui ka EL-i põllumajanduspoliitika kujundamisel. Tulemused avaldatakse 2014. aastal, järgmine uuring toimub 2016. aastal.

Rahvastik

Rahvastikustatistika valdkonnas tehti kaks uut tööd.

Siseministeriumi tellimusel alustati statistikatööd „Rahvastikuprognosisid MicMac prognoosimudeli alusel“, mille eesmärk on koostada rahvastikuprognosisid aastani 2040. Põhiline rõhuasetus on regionaalsetel rahvastikuprognosisidel. Tavapärastele maakonna rahvastikuprognosisidele lisanduvad esimest korda toimepiirkondade rahvastikuprognosisid, kohalike omavalitsuste rahvastiku potentsiaali hinnangud ja tulevikukirjeldused. Töö jätkub 2014. aastal.

Statistikatöö „Rahvastikustatistika aegridade taastamine“ annab detailsemat infot Eesti rahvastiku kohta pikemate aegridadega, mis võimaldab teha kokkuvõtteid ja analüüsida Eesti demograafilise olukorra muutumist ajas. Töö käigus uuriti metaandmeid Eesti rahvaarvu kohta kuni aastani 1959.

Sotsiaalelu

Sotsiaalelu valdkonnas lisati programmi kolm uut tööd ja taaslisati viis.

Uute näitajatena hakati statistika andmebaasis avaldama statistikatööde „Absoluutne vaesus“ ja „Materiaalne ilmajäetus“ näitajaid. Absoluutse vaesuse näitajad on aastate 1997–2012 ja materiaalse ilmajäetuse omad aastate 2004–2011 kohta. Näitajaid hakatakse aktualiseerima igal aastal.

Statistikatöoga „Edukus tööturul“ loodi integreeritud andmestik, millega mõõta ühiskonnas edukust tööturul. Integreeriti isikupõhiselt Eesti Hariduse Infosüsteemi, Maksu- ja Tolliameti, rahvastikuregistri ja Töötukassa andmed. Need võimaldavad hinnata eri haridusastmete lõpetajate eluvalikuid ja edukust tööturul, s.t millised erialad on kõige paremini tasustatud. Kaudselt saab analüüsida ka kooli mõju inimese palgale. Andmestik on esitatud koolide kaupa ning on hea lähtealus nii kutse- nõustajatele kui ka koolipürgijatele. Samuti on sealt võimalik saada infot selle kohta, millise eriala lõpetajatel on suurem oht jääda pärast kooli lõpetamist töötuks.

Avaldati kaks analüütilist kogumikku: „Laste heaolu. Child Well-Being“ ja „Sotsiaaltrendid. 6. Social Trends“.

Laste heaolu kogumiku koostamisel lähtuti ÜRO lapse õiguste konventsiooni põhimõtetest, mis on lapse heaolu lahutamatu osa. Kogumikus on kajastatud laste heaolu otseselt mõjutavaid teemasid: laste kasvukeskkonda, haridust, tervist, turvalisust ja laste toetamise võimalusi. Kogumik annab hea võimaluse hinnata lapse heaolu eri tahke ja leppida kokku näitajad, mida tulevikus laste heaolu mõõtmisel jälgida. Peale kogumiku ilmus 2014. aasta alguses ka e-väljaanne „Lapse heaolu mõõtmise käsitus“, mis annab ülevaate laste heaolu mõõtmise võimalustest ja pakub esialgsed mõõdikud, mida laste heaolu kirjeldamisel Eesti poliitikakujundamises arvestada võiks.

Kogumikus „Sotsiaaltrendid. 6. Social Trends“ on käsitletud elukvaliteeti. Statistikaamet ajendas elukvaliteedi mõõtmisega tegelema eelkõige rahvusvaheline keskkond, sh Eurostati rakkerühma töö, mille käigus on püütud välja kujundada näitajate kogum EL-i liikmesriikide elukvaliteedi võrdlemiseks. Eestis ei ole seni olnud ulatuslikke arutelusid ega ümarlaudu, kus püütaks ühiskonna tasandil jõuda konsensuseni küsimuses, kuidas mõõta elukvaliteeti. Kogumik on aluseks nii ühiskonnas asjaomaste arutelude tekkele kui ka selle info teadvustamisele.

Leibkonna eelarve uuringu varasemate aastate andmeid ja lisaandmeid kasutades prognoositi leibkonna tarbimiskulutused aastateks 2013 ja 2014 uue statistikatöoga „Tarbimiskulutuste prognoos“.

Statistikatöö „Leibkonna eelarve uuringu meetodikaraport“ annab ülevaate leibkonna eelarve uuringu eesmärgist, meetodikast, valimist, välitööde tulemustest, tulemuste kvaliteedist ja vastamismäärast.

Statistikatöö „Tööelu-uuring“ annab teavet töösuhete, töökorralduse, töötingimuste, töökeskkonna ja töötervise kohta.

Eri valdkondade statistika

Statistikatöö „Linnade uuring“ annab ülevaate Euroopa linnade elukvaliteedist, et toetada linnade arenguks mõeldud EL-i poliitikat. Statistikaosakondadest, linnavalitsustelt ja Sotsiaalministeriumist koguti andmeid Tallinna, Tartu ja Narva kohta ning edastati need Eurostatile. Põhivaldkonnad, mille

kohta andmeid koguti, olid rahvastiku ja leibkondade struktuur, elamumajandus, tervis, kuritegevus, tööturg, majanduslik aktiivsus, sissetulekute erinevus, haridustase, veetarbimine, jäätmemajandus, kultuur, turism ja transpordikorraldus. Põhjalikumalt koguti andmeid 2011. aasta kohta, aastate 2010 ja 2012 kohta vähem.

2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse tulemuste avaldamine

2013. aasta lõpuks olid avaldatud kõik rahva ja eluruumide loenduse (REL 2011) tulemused riigi rahvastiku koosseisu, paiknemise, rände, eluruumide ja elutingimuste kohta. Loendustulemuste avaldamine oli kolm korda kiirem kui 2000. aasta loendusel.

Loendusel saadud mitmekülgne info on nii rahvusvaheliselt kui ka eelmise, 2000. aasta loendusega võrreldav ja hõlmab kogu Eestit. Suuremal määral on arvestatud regionaalse tarbija vajadust – enamik avaldatud tabeleid annab infot ka maakonna tasemel ja suhteliselt palju on tabeleid, mis kajastavad ka asustushierarhia madalamaid tasemeid.

2011. aasta loenduse programm oli eelmise loenduse omast mahukam, seekord avaldati oluliselt rohkem uut statistikat.

- Esimest korda selgitati välja inimesed, kellel on kaks elukohta.
- Selgus, kui kõrge on tegelikult Eesti elanike haridustase ja kui suurel määral see loendustevahelisel ajal tõusnud on – selle kohta ei andnud piisavat infot ükski register.
- Esimest korda selgitati välja Eesti elanike põlisus ja eristati esimese, teise ja kolmanda põlvkonna välispäritolu rahvastik.
- Loendusest selgus Eesti leibkondade ja perekondade struktuur ning see, kui palju on üksikvanema ja puuduva põlvkonnaga leibkondi ning kui suur osa elanikest elab ükski.
- Selgus, et leibkondade elamistingimused on paranenud, elatakse lähedamates tingimustes kui varem, ka eluruumide tehnovarustus on paranenud. Ilmnes arvestatava hulga vakantsete eluruumide olemasolu.
- Lisandus info eestlaste välisrände, keelteoskuse, ametite struktuuri, siserände, sh töö- ja õpperände kohta jne. Kõik see on Eesti riigile ja ühiskonnale vajalik soodsate poliitiliste otsuste langetamiseks.

Loendustulemusi kajastavad 310 tabelit, mis on kõigile huvilistele kättesaadavad statistika andmebaasis. Tulemusi on avaldatud ka pressiteadetes, statistikablogis ja analüütilistes väljaannetes. Iga kord, kui uue teema kohta loendustulemusi avaldati, koostati ka kokkuvõtlik pressiteade ja korraldati pressikonverents. Statistikaamet avaldas REL 2011 tulemuste või nende avaldamise puhul 16 pressiteadet ja korraldas 14 pressikonverentsi. Loendustulemuste põhjal ilmus kaks kogumikku „Pilte rahvaloendusest. Census Snapshots“ ja e-väljaanne „Rahva ja eluruumide loendus 2011. Ülevaade Eesti maakondade rahvastikust“. Statistikablogis ilmus 2013. aastal loenduse kohta 12 artiklit.

Loendustulemusi leibkondade kohta tutvustati ka 12.–13. novembril 2013 toimunud Statistikaameti ja Eesti Statistikaametilt konverentsil „Rahvastikuprotsessid Läänemere piirkonnas 21. sajandil“. Konverentsil käsitleti tänapäevasest vaatenurgast kõiki tähtsamaid rahvastikuprotsesse – sündimus, loomulik iive, perede koosseis ning sise- ja välisrände.

Registripõhisele rahva ja eluruumide loendusele ülemineku analüüsietapi lõpetamine

2010. aastal alustas Statistikaamet ettevalmistusi üleminekuks registripõhisele rahva ja eluruumide loendusele (REGREL). Ettevalmistuste esimene etapp hõlmas mahukat analüüsi, mis algas 2010. aasta sügisel ja lõppes 2013. aasta septembris.

REGREL-i meetodika väljatöötamise projektis, millest ligikaudu 80% rahastas Euroopa Sotsiaalfond, olid Statistikaameti partnerid Tallinna Ülikooli Eesti Demograafia Instituut ja konsultatsioonifirma

AS Ernst & Young Baltic. Analüüsi tegemisel osales paarkümmend teadlast-eksperti Tallinna ja Tartu Ülikoolist ning juristid ja Statistikaameti analüütikud. Väga tähtis roll oli andmekogude esindajatel, kes projektis aktiivselt osalesid.

Metoodikaprojekti eesmärk oli arendada REGREL-i isiku- ja eluruumitunnuste koostamise metoodikat ning analüüsida neid tunnuseid sisaldavate registrite kvaliteeti ja koostoimet. Projekt kattis rahva ja eluruumide loenduse eesmärki vaid osaliselt, keskendudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses nr 763/2008 ning Euroopa Komisjoni määruses nr 1201/2009 esitatud kohustuslikele tunnustele.

Analüüs toimus kahes etapis:

- REL-i kohustuslike tunnuste metaanalüüs;
- metaanalüüsi tulemuste kohaselt andmekvaliteedi analüüsi vajavate tunnuste detailanalüüs.

Peale tunnusepõhiste meta- ja detailanalüüsi tehti ka teisi registripõhist loendust toetavaid töid:

- õigusanalüüs;
- metoodilise juhendi koostamine valdkonnasõnastiku loomiseks;
- rahvusvahelise kogemuse analüüs.

Kokku analüüsiti ligi 20 andmekogu ja neisse kogutavaid andmeid.

Metoodikaprojekti ühe kõige olulisema tulemusena sündis REGREL-i põhiandmekogude võrgustik kohustusliku andmekoosseisu ulatuses.

Projekti tulemusena jõuti järeldusele, et 2020. aastaks on võimalik jõuda registripõhise loenduseni, kuid seda eeldusel, et lahendatakse järgmised probleemid.

- Paraneb alalise elukoha andmete täpsus.
- Registrisse lisatakse puuduvad tunnused (amet, töökoha asukoht).
- Parandatakse välismaalt saabuvate (sh varem saabunud) isikute andmete registritesse kandmist.
- Parandatakse eluruumiandmete kaetust ja aktualiseeritust.
- Parandatakse registrite ühilduvust, kontrollitakse ja parandatakse süstemaatiliselt andmekvaliteeti, täiustatakse klassifikaatoreid ja dokumenteeritakse paremini registriandmestikke.

REGREL-i metoodikaprojekti tulemused näitavad, et registripõhise loenduseni jõudmiseks tuleb teha veel üsna palju. Kuigi neid tegevusi peab suunama ja koordineerima Statistikaamet, asub tarvilike muudatuste raskuspunkt väljaspool ametit, puudutades ühelt poolt registreid ning teiselt poolt andmeesitajaid, inimesi ja ettevõtteid.

Registripõhisele loendusele ülemineku järgmine etapp ongi konkreetsete lahenduste kokkuleppimine ja andmekogudes vajalike muudatuste elluviimine. Sellekohased läbirääkimised ja tegevuskava koostamine algasid 2013. aasta sügisel ning jätkuvad 2014. aastal.

Programmivälised statistikatööd

Peale programmi kuuluvate statistikatööde teeb Statistikaamet tarbijate tellimusel ka programmi-väliseid statistikatöid.

2013. aastal täitis Statistikaamet väljaspool programmi 254 ettevõtte, asutuse või eraisiku tellimust, millest valdav osa olid väikesemahulised tellimustööd avaldatust detailsema statistika saamiseks. 24% tellimustöödest olid väliskaubandusstatistika valdkonnast, 16% üksikandmete tellimused, 5% ettevõtete rahandussuhtarvude valdkonnast ja ligi 55% teistest statistikavaldkondadest. Võrreldes 2012. aastaga oli tellimustööde hulk u 5% väiksem, ent tellimustööde maksumus 60% suurem. Tellimustööde kogumaksumus (s.t nende eest laekunud raha) oli 22 260 eurot.

Statistikaameti tehtud tellimustööde maksumus, 2013

(eurot)

Rahandussuhtarvud	1 018
Väliskaubandus	5 380
Üksikandmed	3 600
Muud tellimustööd	12 263
Kokku	22 260

Suuremad programmivälised tööd olid „Eesti leibkondade finantskäitumise ja tarbimisharjumuste uuring“, „Innovatsioonimeetmete mõju ettevõtete konkurentsivõimele“ ja „Üleilmsed väärtusahelad ja rahvusvaheline hankimine“.

Statistikaamet tegi koostöös Eesti Pangaga uuringu Eesti leibkondade finantskäitumise ja tarbimisharjumuste kohta (Household Finance and Consumption Survey, HFCS). Uuringu eesmärk on koguda infot leibkondade varade, kohustuste, tulude ja kulude kohta. Samasuguseid uuringuid teevad kõik euroala riikide keskpangad ja nende korraldamist koordineerib Euroopa Keskpang. Leibkondade küsitlust on kavas korrata iga kolme aasta tagant. Uuringu välitööd tegi Statistikaamet ajavahemikus 04.03.–16.06.2013 ja selles osales 4000 leibkonda. Uuringu üldistused ja järeldused tehakse Eesti kohta tervikuna. Jätkub andmete kontroll ja rahvusvahelise andmebaasi ettevalmistustöö.

Riigikontroll tellis Statistikaametilt oma auditi „Innovatsioonimeetmete mõju ettevõtete konkurentsivõimele“ jaoks ettevõtete küsitluse ja andmete analüüsi. Auditi eesmärk oli selgitada välja, kas riigi innovatsioonimeetmed aitavad kasvatada ettevõtete innovatsioonivõimekust ja suurendada konkurentsivõimet. Meetmete mõju hindamiseks küsitleti EAS-ilt aastatel 2004–2012 innovatsioonivõimekuse parandamiseks mõeldud toetusi saanud ettevõtteid ja võrdluseks toetust mittesaanud ettevõtteid. Toetust saanud ettevõtetele uuriti, millised on selle mõjud ettevõtte majandusnäitajatele (müügitulu, eksport, lisandväärtus), kas on välja töötatud uusi tooteid või teenuseid jms. Toetust mittesaanutelt uuriti, miks nad ei ole toetust taotlenud. Mõlemalt ettevõtete rühmalt küsiti, millist tuge peaks riik ettevõtetele pakkuma. Kokku küsitleti 1700 ettevõtet. Peale küsitluse andmestiku analüüsi toetust saanute ja võrdlusrühma majandusnäitajaid statistikatööde „Väliskaubandus“, „Innovatsioon“ ja „Ettevõtete aasta majandusnäitajad“ põhjal. Riigikontroll avaldab auditi tulemused 2014. aastal.

Kolmanda suure programmivälise tööna tehti uuring „Üleilmsed väärtusahelad ja rahvusvaheline hankimine“ eesmärgiga saada infot keskmiste ja suurte ettevõtete tegevuse kohta. Uuring korraldati Eurostati rahastusel korraga mitmes EL-i riigis. Uuringu tulemused annavad võimaluse mõõta Eesti ettevõtete majandustegevuse rahvusvahelistumist ja piiriüleste eeliste ärakasutamist, analüüsida arengutrende ja mõista probleeme, mis majandustegevust takistavad. Võimalik on võrrelda Eesti ettevõtete üleilmastumise taset teiste riikide omaga. Uuringu tulemused on oluline allikas ettevõtetele ja tulutoova majanduspoliitika kavandajatele nii Eestis kui ka EL-is. Uuringu tulemused on avaldatud statistika andmebaasis.

Alustati statistikatööd „Intrastati lihtsustamine“, mis kuulub Eurostati algatatud projekti SIMSTAT (Single Market Statistics) alla. Hinnanguliselt ligi poole andmeesitajate statistilisest koormusest hõlmab EL-i sisese kaubavahetuse kuuandmestiku kokkupanemine ja esitamine Statistikaametile. Eurostati koordineerimisel ja EL-i liikmesriikide osalusel kutsuti ellu projekt SIMSTAT, mille realiseerumisel on võimalik vähendada andmeesitajate koormust kaubavahetuse andmete kokkupanekul ja esitamisel. Projekti tulemusena on igal liikmesriigil võimalik EL-ist sisseveetud kaupu puudutavate andmete kogumise süsteemi muuta oma vajaduste kohaselt ja kasutada teisi andmeallikaid (eelkõige teise liikmesriigi kaupade väljaveo isikustatud andmeid), vabastades sellega andmeesitajad kaupade sisseveo andmete esitamisest. Peale kaupade väljaveo andmete vahetamise väljaarendamise tehti mitmesuguseid andmemetoodilisi arendustöid EL-i sisese kaubavahetuse statistika kvaliteedi parandamiseks. Täiendati andmeedastuskanali eSTAT funktsionaalsust mahuka väliskaubandusstatistika aruande Intrastat esitamiseks. Samuti on võimalik alates 2014. aastast esitada aruannet XML-vormingus. Tehtud uuendused võimaldavad andmeesitajail aruannete koostamise aega kokku hoida. Projekt lõpeb 2016. aastal.

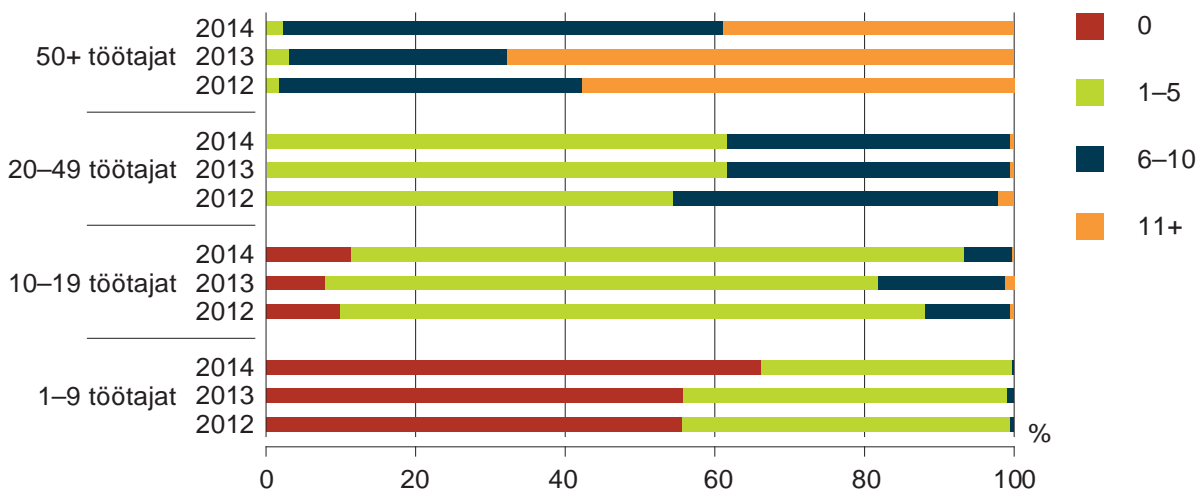
2013. aastal alustati ka Norra toetuste projekti kuuluvat alamprojekti „Palgaerinevuste statistika parem kättesaadavus“, mille eesmärk on kiirendada vastavate väljundnäitajate saamist ja teha võimalikuks nende iga-aastane seire. Projekt hõlmab meeste ja naiste võrdõiguslikkust tööturul.

ANDMEESITAJATE HALDUSKOORMUS

Statistikaametis kasutatakse aruandluskoormuse hindamiseks kahte näitajat: aruannete arv andmeesitaja kohta ja aruannete koostamiseks kulunud aeg. Et andmeesitajate koormust ühtlasemalt jaotada, kasutatakse võimaluse korral valikuuringuid, kus andmeid esitab ainult osa uuringu sihtrühmast. Samuti koordineeritakse uuringute valimeid nii, et eri uuringute valimid ei kattuks. Ajavahemikus 2010–2014 on tegutsevate ettevõtete arv veerandi võrra kasvanud. Samal ajal on aruandekohustuslaste arv tänu valikuuringute kasutamisele kasvanud tunduvalt mõõdukamas tempos – pisut üle 10%.

Valimite koordineerimine toimib paremini väikeettevõtete rühmas (1–9 töötajat), kus ettevõtete arv on suur ja piisab suhteliselt väikestest valimitest. 2013. aastal ei pidanud 56% väikeettevõtetest esitama ühtegi aruannet, 43% esitas kõige rohkem 5 aruannet ja vaid väikesel osal oli vaja esitada üle 5 aruande. Keskmine aruannete arv selles rühmas oli 1,8. Järgmises töötajate arvu rühmas (10–19 töötajat) pidi mõne aruande esitama 92% ettevõtetest. Vähemalt 50 töötajaga ettevõtete koormus aga on juba tunduvalt suurem: 68% neist esitas Statistikaametile üle 10 aruande.

Äriühingud suuruse ja esitatavate aruannete arvu järgi, 2012–2014

Keskmine aruannete arv andmeesitaja kohta oli 2,6 ehk suurem kui 2012. aastal, kui see oli 2,5. Ühel ettevõttel oli vaja esitada kõige rohkem 26 statistikaaruannet. Et kuuaruanded võetaks arvesse 12 ja kvartaliaruanded 4 korda, jaguneb aruannete esitamise sagedus järgmiselt: 1–9 hõivatuga äriühingud esitavad keskmiselt alla 6 aruande aastas, aga vähemalt 50 hõivatuga äriühingutel tuleb esitada keskmiselt üle 4 aruande kuus.

2014. aastaks ei ole kavandatud suuri ebaregulaarseid statistikatöid, mis suurendaksid aruandluskoormust. Koormus väheneb tänu sellele, et majandusaasta aruande kasutamine on Statistikaametis jõudnud uude etappi – kui siiani aruanded eeltäideti, siis nüüd on 1–9 töötajaga tööstusettevõtted täielikult vabastatud EKOMAR-i aruande esitamisest. Sellega väheneb aruandluskoormus ligi 800 mikroettevõttel. Et parandada võimalust kasutada eeltäitmiseks majandusaasta aruande andmeid, on muudetud mittetulundusühingute aruande esitamise tähtaega. Samuti uuritakse võimalusi saada majandusaasta aruanded eeltäitmiseks enne nende lõplikku allkirjastamist, et raamatupidajad saaksid statistikaaruanded esitada kohe pärast majandusaasta aruande koostamist äriregistrile. 2013. aastal esitatud aruannete arv on esialgne, sest aasta jooksul tuleb aruandekohustuslasi juurde, nt lisatakse ettevõtte väliskaubanduse aruannete valimitesse, kui ettevõtte ekspordi- või impordikäive ületab kindlaksmääratud lävendi. Samuti võetakse mõne aruande jaoks valim hiljem.

Alates 2008. aastast küsib Statistikaamet aruandluskoormuse hindamiseks elektroonilise andmeesituskanali eSTAT kaudu laekuvate aruannete esitajatelt aruande koostamisele kulunud aega. Et küsimusele vastamise määr on üsna madal (10–20%), leitakse kogukoormus imputeerimise teel.

Aruanded on rühmitatud aruande mahu järgi ja hinnatud iga esitatud aruande koostamisele kulunud aega. Erand on väliskaubanduse aruanded, sest need laekuvad suures osas spetsiaalse kanali kaudu ja seal vastamisaega ei küsita. Väliskaubanduse aruandevormide täitmise koguaeg on hinnatud 2007. aastal tehtud Intrastati koormuse küsitluse ning laekunud aruannete ja kirjete arvu järgi. 2014. aastal on plaanis teha uuring Intrastati aruandluskoormuse hindamiseks. Hinnangute parandamiseks on edaspidi kavas muuta aruande täitmisele kulunud aja küsimine osaliselt kohustuslikuks. 2013. aastal jäi aruannete täitmise keskmine aeg varasema aastaga samale tasemele.

Keskmine aruande koostamise aeg aruande esitamise sageduse järgi, 2009–2013

(minutit)

Aruande esitamise sagedus	1–2 korda aastas	4 korda aastas	12 korda aastas	Kokku
2009	173	47	110	104
2010	142	37	114	99
2011	165	38	125	110
2012	120	34	123	100
2013	116	33	124	102

2013. aastal kulus ühe aruande koostamisele keskmiselt 1 tund ja 40 minutit. Rohkem võtavad aega aasta-, vähem kvartaliaruanded. Kuuaruannete keskmist aega mõjutavad enim mahukad väliskaubanduse aruanded. Kokku kulutasid Eesti ettevõtted, asutused ja organisatsioonid 2013. aastal statistikaaruannete koostamisele 63 400 tööpäeva.

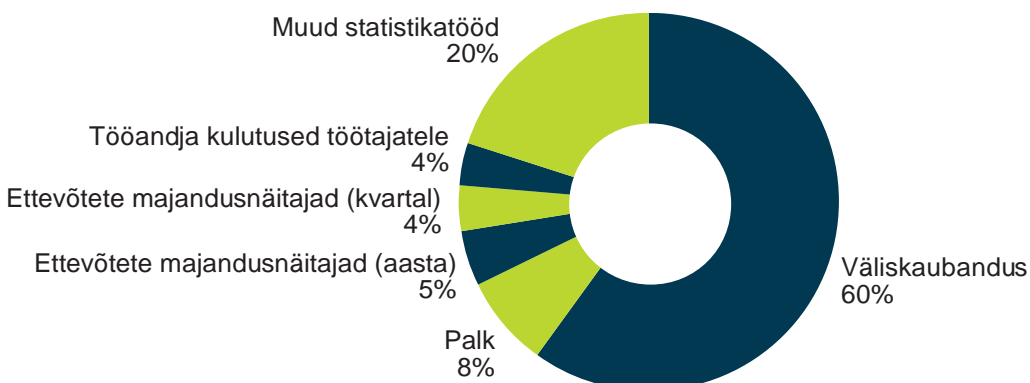
Aruannete täitmise koguaeg, 2010–2013

(tööpäeva)

	Põhistatistika	sh Intrastat	Ebaregulaarne statistika	Kokku
2010	56 000	30 000	1 200	57 200
2011	61 000	35 000	6 200	67 200
2012	59 900	36 900	200	60 100
2013	60 200	39 400	3 200	63 400

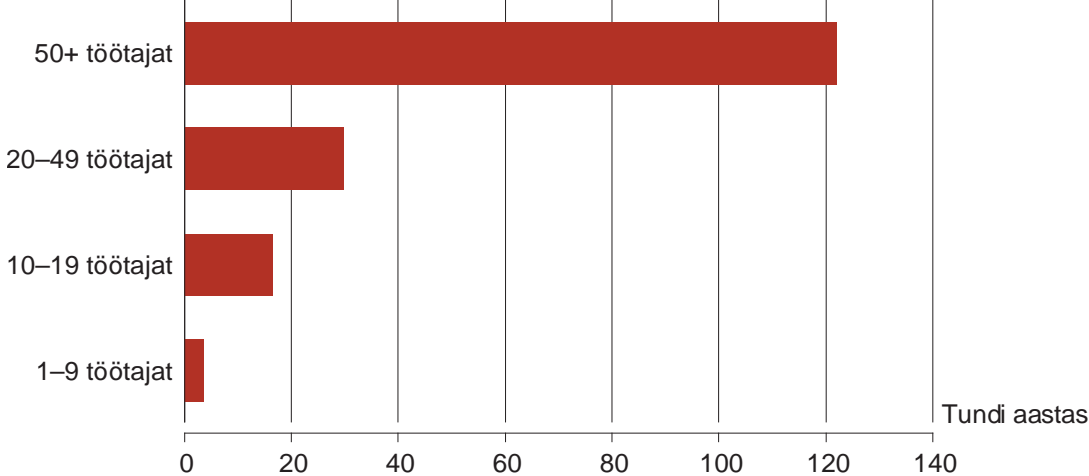
Tänu majanduse elavnemisele on väliskaubanduse aruannete puhul lisandunud andmeesitajaid ja suurenenud aruannete maht, mis mõjutab Intrastati aruandluskoormuse kasvu. Koormust on kasvatanud ka mitu 2013. aastal tehtud ebaregulaarset statistikatööd, millest suuremad olid „Töandja kulutused töötajatele“ ja „Põllumajanduse struktuuriuuring“. Joonisel on esitatud need statistikatööd, mille puhul koormus oli 2013. aastal üle 1500 tööpäeva.

Aruandluskoormuse jagunemine statistikatöö järgi, 2013

Keskmine aruandluskoormus oleneb ettevõtte/asutuse suuruselt: vähemalt 50 töötajaga ettevõtete/asutuste koormus on keskmiselt üle 120 tunni aastas, 1–9 töötajaga ettevõtted/asutused kulutavad aruannete esitamisele alla 4 tunni aastas.

Aruannete täitmise keskmine aeg ettevõtte kohta ettevõtte suuruse järgi, 2013

Klassifikaatorite kooskõlastamine

2013. aastal esitati riigi infosüsteemi haldussüsteemi (RIHA) kaudu Statistikaametile kooskõlastamiseks 40 klassifikaatorit, millest 18 said kooskõlastuse ja 9 mitte. 13 juhul võttis klassifikaatori kooskõlastusele esitaja selle kooskõlastuselt tagasi, sest selles oli puudusi, nt ei vastanud klassifikaator kehtestatud nõuetele. Statistikaamet kooskõlastas RIHA-s ka andmekogude asutamist, kasutuselevõttu ja lõpetamist. Andmekogu asutamise, ent vajaduse korral ka kasutuselevõtu käigus kontrollitakse klassifikaatorite kasutamist andmekogu juures.

Uue avaliku teenuse disainimine ettevõtetele

2013. aastal osales Statistikaamet Riigikantselei ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi korraldatud programmis, kus koolitati osalejaid disainima paremaid avalikke teenuseid. Ühena kolmest disainiti teenus andmete esitamiseks Statistikaametile nii, et andmeesitajad, eelkõige ettevõtjad, tunnetaksid minimaalset koormust ja näeksid kohe ka ise kasu, mis nad andmeesitamisest saavad. Teenuse disaini juures kasutati kõiki omandatud uusi oskusi ja kaasati pidevalt huvirühmade esindajaid.

Disainitud uus teenus on veebipõhine kasutajakeskkond, kus igal kasutajal on võimalik luua isiklik vaade, kus on püsivalt näha kõige uuem just kasutajat huvitav info. Samas on näha ka kõik kasutaja kohustused ja võimalused. Selline ülesehitus aitab andmeesitajal näha paremini seost esitatavate andmete ja saadava infoteenuse vahel. Loodi ka teenus, mis võimaldab kasutajatel moodustada rühmi ning koguda ja kasutada oma rühma andmeid turvaliselt. Lõpptulemusena valmis teenuse prototüüp, mida katsetati kasutajate peal ja mis näitas, et andmeesitajate huvi sellise lahenduse vastu on väga suur. Statistikaamet otsib võimalusi teenuse realiseerimiseks.

TARBIJATE RAHULOLU RIIKLIKU STATISTIKAGA

Statistikaamet on korraldanud tarbijate rahulolu uuringuid alates 1996. aastast. Tarbijauuringute eesmärk on selgitada välja Statistikaameti maine ja tuntus tarbijate hulgas, teha kindlaks statistilise info saamise vajadus, uurida tarbijate eelistusi statistikatoodete kasutamisel ja saada vajalikku infot tootearenduseks.

Kuni 2009. aastani tehti tarbijauuringuid vähemalt kord aastas ja küsitleti nii olemasolevaid kui ka potentsiaalseid tarbijaid. Alates 2009. aastast tehakse tarbijauuringuid üle aasta, et vähendada tarbijatele uuringutega tekitatavat koormust. Viimane tarbijate rahulolu uuring tehti 2011. aastal, järgmine toimub 2014. aasta märtsis. 2013. aastal tehti ühe konkreetse sihtrühma, teaduslikel eesmärkidel konfidentsiaalseid üksikandmeid kasutavate statistikatarbijate rahulolu uuring.

Kaudselt näitab tarbijate rahulolu statistika kasutamise suurenemine, mida järgnevalt on lähemalt käsitletud.

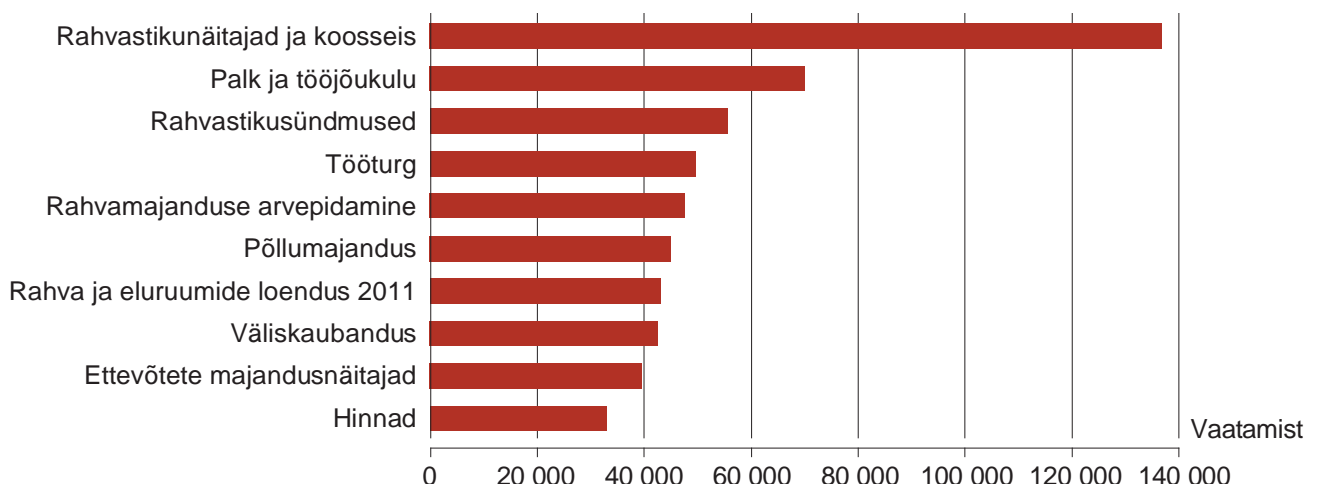
Kogu Statistikaameti avaldatav info on statistikahuvilistele tasuta kättesaadav veebilehel www.stat.ee. Aasta-aastalt on Statistikaameti veebilehe külastajate arv suurenenud. Jättes kõrvale 2012. aasta esimesed kolm kuud, kui veebilehe külastatavus oli rahvaloenduse tõttu ülisuur, ning võrreldes ülejäänud aastat 2013. aasta sama ajaga, kasvas külastajate arv u 10%.

Kõige enam kasutatakse statistilise info saamiseks Statistikaameti andmebaasi, mille kasutajate arv võrreldes 2012. aastaga mõnevõrra kasvas.

Järjest enam koguvad populaarsust statistilise info saamise interaktiivsed lahendused ja lihtsamas vormis valmis kujul statistika. Seda näitab juba 2012. aastal palju kasutatud e-väljaande „Piirkondlik portree Eestist“ üha kasvav populaarsus ning Eesti ja rahvusvahelist statistikat esitavate valmistabelite kasutajate aastast aastasse suurenev hulk. 2013. aastal oli varasema aastaga võrreldes ligikaudu veerandi võrra suurem tarbijahinnaindeksi kalkulaatori kasutatavus. Sellest, et Statistikaametile esitatud teabenõuete arv on mõnevõrra vähenenud, kuid teabenõuded muutunud keerukamaks, võib järeldada, et tarbijad leiavad vajaliku põhiteabe iseseisvalt üles.

Andmebaasi ja valmistabelite kasutamise põhjal olid populaarseimad statistikavaldkonnad 2013. aastal rahvastikunäitajad ja -sündmused, palk ja töajookulu, tööturg, väliskaubandus, ettevõtete majandusnäitajad, põllumajandus ning 2011. aasta rahva ja eluruumide loendus.

Populaarsemad statistikavaldkonnad andmebaasi ja valmistabelite vaatamise põhjal, 2013

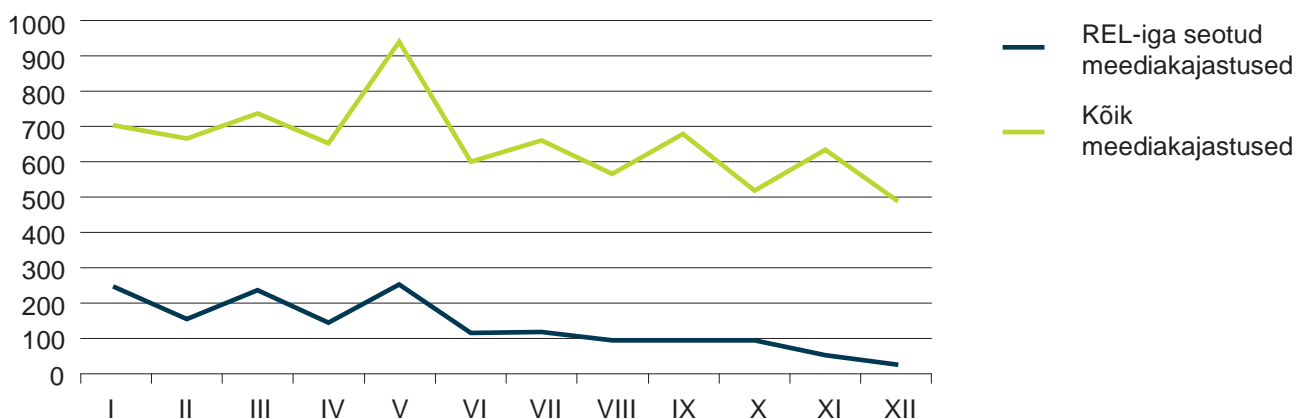
2013. aasta oli Statistikaametile sündmusterohke: osaleti kokku ligi 70 konverentsil, seminaril vms üritusel. Peale selle korraldati koolitusi nii tarbijatele – riigiasutuste töötajatele, üliõpilastele, raamatu-kogutöötajatele ja teistele statistikahuvilistele – kui ka andmeesitajatele.

Meediakajastused

2013. aastal avaldas Statistikaamet peale regulaarse statistika ka 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse tulemusi ning see peegeldub ka meediakajastustes – iga viies meediakajastus käsitles rahvaloendust. Loendustulemuste avaldamine jõudis lõpule oktoobris. Rahvaloenduse toimumise ja esialgsete tulemuste avaldamise ajal 2012. aastal oli avalikkuse ja meediakanalite huvi Statistikaameti vastu suur, mistõttu on mõistetav, et 2013. aastal oli meediakajastusi veidi vähem. 2013. aastal kajastasid meediakanalid Statistikaameti tegemisi ja riiklikku statistikat üle 7850 korra, mida on üle 1000 võrra ehk 12% vähem kui 2012. aastal. Keskmiselt ilmus iga päev 22 riiklikul statistikal põhinevat või seda käsitlevat meediakajastust, aasta varem 24. Ühes kuus oli 2013. aastal keskmiselt 654 meediakajastust. 21% kõigist kajastustest käsitles rahvaloendust.

Meediakajastused kuu kaupa, 2013

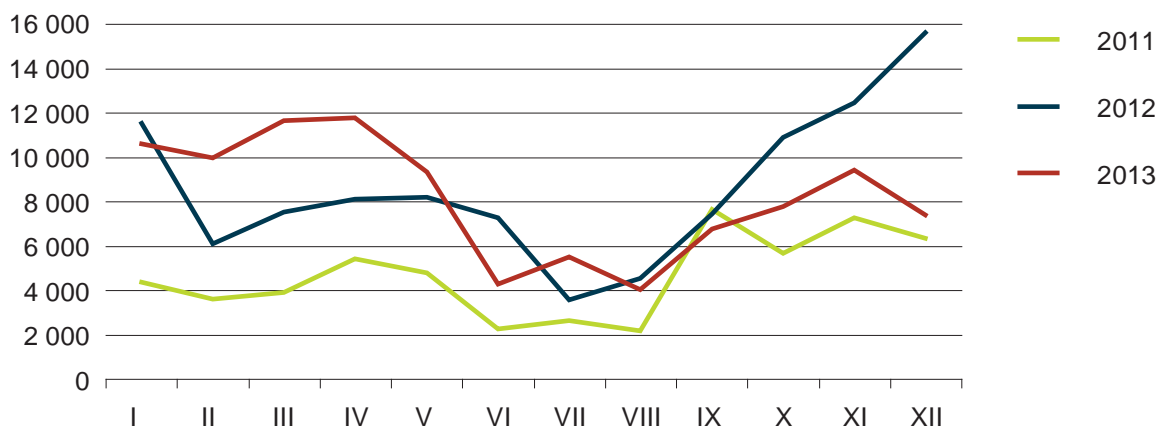
Statistikaamet avaldas 2013. aastal 154 pressiteadet ja kõiki neid meedias ka kajastati. Meediamonitooringu kohaselt kajastati igat pressiteadet keskmiselt 26 korda nagu ka aasta varem. Enim tundis meedia 2013. aastal huvi nende pressiteadete vastu, mis olid seotud mõne ajakirjanikele mõeldud üritusega (Eesti statistika aastaraamatu esitlus, kogumiku „Eesti piirkondlik areng. 2013. Regional Development in Estonia“ esitlus) või käsitlesid palgaturul toimuvat.

Statistikaameti veebilehel vaadati aasta jooksul pressiteateid üle 182 700 korra, mis teeb 500 vaatamist päevas (aasta varem olid näitajad vastavalt 223 400 ja 600). Pressiteadete kajastusi oli üle poole meediakajastuste koguarvust.

Statistikablogi

Kui 2012. aastal sündis blogi aasta külastatavuse ja ühe postituse lugemise rekord, siis 2013. aastal käidi blogis veidi vähem – ligi 99 000 korda, mis on 4000 võrra vähem kui aasta varem. Kuus käidi blogi lugemas keskmiselt 8250 korda. 2013. aastal ilmus blogis 40 postitust (aasta varem 65) ja neid kajastati meedias üle 450 korra.

Statistikablogi külastatavus kuu kaupa, 2011–2013

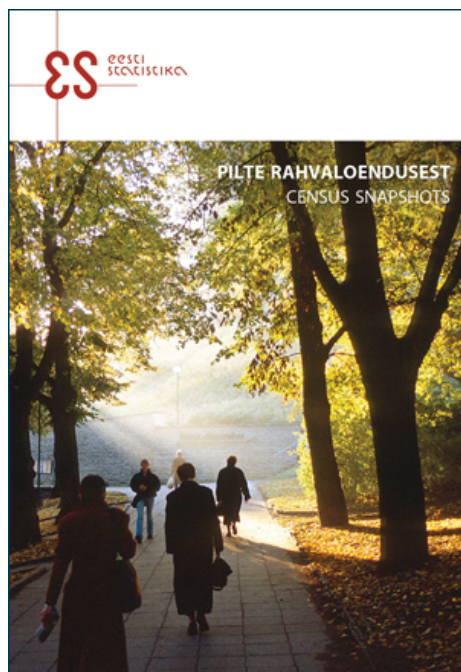
Uut statistikatarbijale – nutirakendus „Eesti statistika“

2013. aasta lõpus valmis uus nutiseadmetele mõeldud rakendus „Eesti statistika“. Rakenduse vahendusel saavad statistikahuvilised hoida end kursis värskes statistikaga ning ülevaate olulisimatest näitajatest Eesti rahvastiku, palga, hindade, ettevõtluse, ehituse, kinnisvara, põllumajanduse, rahvaloenduse, kaubanduse, tööturu, turismi, keskkonna jpm kohta. Statistilist infot saab kuvada jooniste, teemakaartide ja tabelitena. Statistikauudistest leiab infot värskes statistika valmistamise ja kättesaadavuse kohta. Rakenduses saab lugeda ka statistikablogi, mis pakub analüüsi päevakajalistel teemadel.

Android- ja iOS-seadmete kasutajad saavad Google Playst või App Store'ist rakenduse tasuta alla laadida. Ühe kuuga on Statistikaameti nutirakendust alla laaditud üle 1100 korra. Statistika esitamine nutiseadmetes aitab kindlasti kaasa Eesti tutvustamisele ja e-riigi maine kinnistamisele.

„Pilte rahvaloendusest. Census Snapshots“

2013. aastal ilmunud kogumik „Pilte rahvaloendusest. Census Snapshots“ tutvustab 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse tulemusi, heidab valgust mõnele viimasel loendusel ilmnenule uemale aspektile ja annab ülevaate muutustest Eesti rahvastikus viimasel kümnendil. Kogumikus on vaatluse all eelkõige rahvastiku paiknemise, tööhõive, rände ja haridusega seotud teemad. Analüüsitud on neis valdkondades toimunud muutusi ja nende mõju omavalitsusüksuste eluolule. Laiemalt tutvustas Statistikaamet väljaannet pressiesitlusel, kus anti ülevaade nii Eestis kui ka välismaal töötavatest inimestest, nende haridustasemest ja sissetulekust võrreldes 2000. aasta rahvaloenduse andmetega.

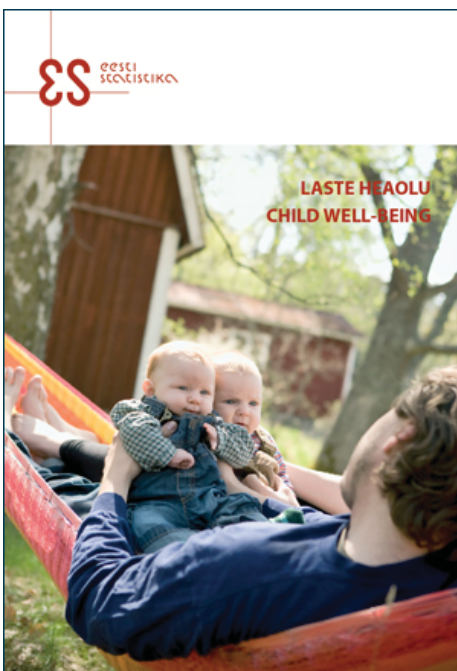

„Sotsiaaltrendid. 6. Social Trends“

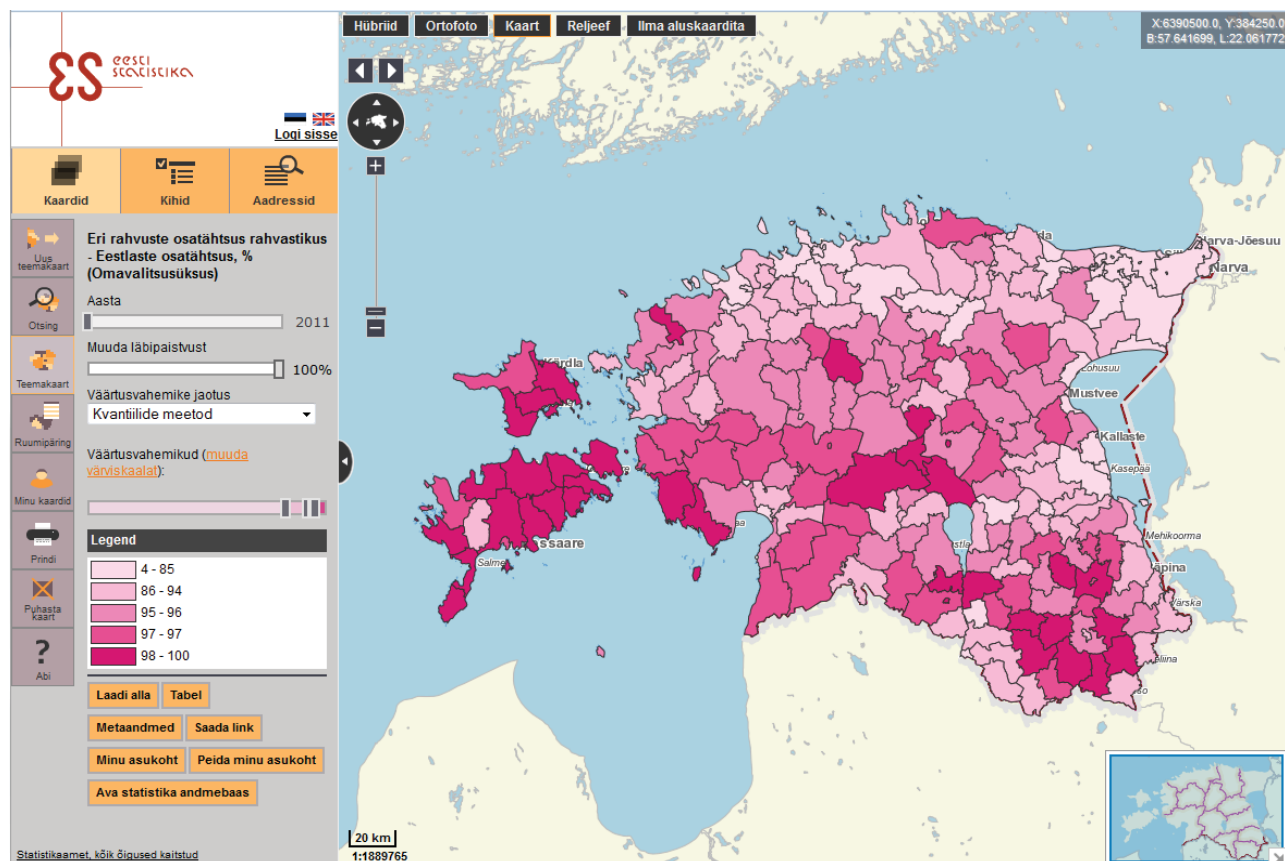
Kord kolme aasta tagant ilmub kogumik „Sotsiaaltrendid. Social Trends“. 2013. aasta kogumik, mis on järjekorras kuues, annab ülevaate Eesti elanike elukvaliteedist nii majanduslike näitajate kui ka mitterahaliste näitajate põhjal. Peamised käsitletavat teemad on elukvaliteet, elamis-tingimused, haridus, tervis, ajakasutus, sotsiaalne võrgustik ja ühiskonnaellu kaasatus, keskkond, turvalisus ning subjektiivne heaolu.

„Laste heaolu. Child Well-Being“

Statistikaameti kogumik „Laste heaolu. Child Well-Being“ koondab laste heaolu puudutavad teemad ja annab ülevaate Eesti laste praegusest olukorrast. Käsitletud on laste kasvu-keskkonda ja elutingimusi, perekoosseisu, majanduslikku olukorda, vaba aja veetmise võimalusi, haridust, tervist, turvalisust, sotsiaalkindlustussüsteemi ja hoolekandemeetmete võimalusi laste toetamisel, laste võimalusi ühiskonnaelus osaleda ning vanemlusega seotud probleeme ja hoiakuid.

Statistika kaardirakendus

Statistika kaardirakendus on veebipõhine rakendus asukohapõhise statistika esitamiseks: teemakaartide vaatamiseks, kasutamiseks ja otsimiseks, ruumiandmete ja andmetabelite allalaadimiseks ning ruumipäringute tegemiseks. Rakendus on nii eesti kui ka inglise keeles.

Kaardirakenduses on peamiselt rahva ja eluruumide loenduse, edaspidi ka registripõhise loendusega kogutud andmed, kuid ka teiste statistikavaldkondade (keskkond, rahvastik, majandus, sotsiaalelu) asukohapõhist statistikat.

Kaardirakenduse kasutajad saab jagada kahte rühma: autentimata ehk sisselogimata ja autenditud ehk sisseloginud kasutajad. Autenditud kasutaja saab peale autentimata kasutaja võimaluste (teemakaardi tegemine ja teised teemakaardiga seotud tegevused ning ruumiandmete ja tabelite allalaadimine) salvestada teemakaarte oma kontole ja teha ruumipäringuid enda määratud või joonistatud piirkonna kohta. Statistika kaardirakenduse sihtrühm on asukohapõhise statistika kasutajad ja teised huvilised, rakendus on tarbijale kättesaadav alates 2014. aastast.

Statistika tegemiseks kogutud üksikandmete kasutamine teadustöök

Alates 2010. aasta lõpust pakub Statistikaamet teadusasutustele uut moodi võimalust kasutada uurimistöök riikliku statistika tegemiseks kogutud üksikandmeid. Et neist andmetest ühiskonnale võimalikult palju väärtust luua, peaks teadlastel olema neile võimalikult mugav ligipääs. Konfidentsiaalsete andmete kasutamiseks teaduslikel eesmärkidel on loodud nn turvalised töökohad Statistikaameti ruumides nii Tallinnas kui ka Tartus. Tarbijate mugavuse huvides on turvalisi töökohti võimalik kasutada ka VPN-ühenduse kaudu – nii ei ole kasutajate arv piiratud turvaliste töökohtade arvuga, vaid Statistikaameti serveris olevatele andmetele saab ligi oma tavapärasel töökohal. Vaid eriti konfidentsiaalsete andmete puhul (nt rahvaloenduse andmed) tuleb töötada Statistikaameti kohapeal.

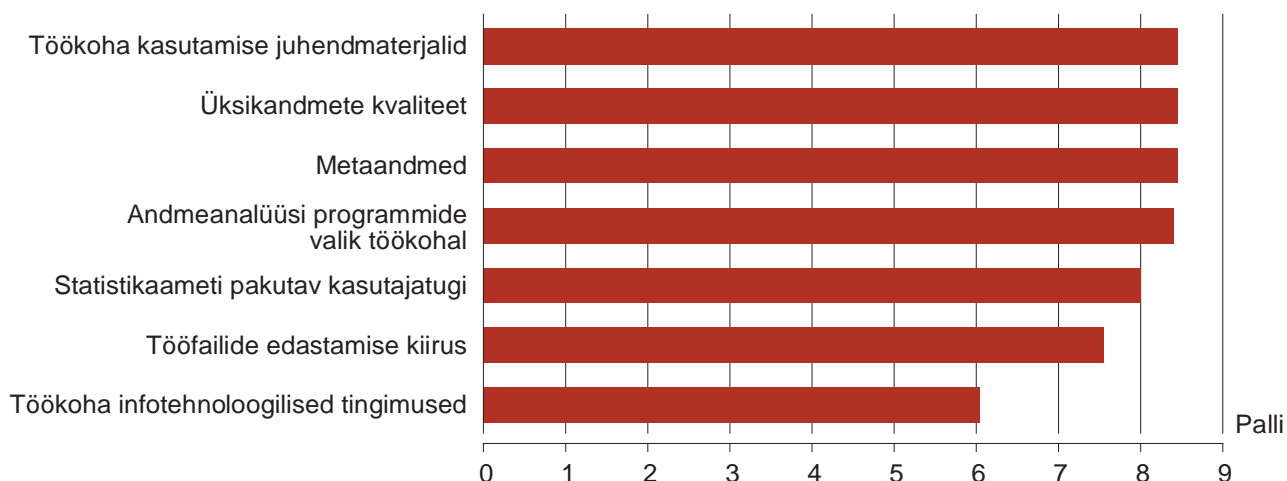
Teadusasutuste huvi üksikandmete kasutamise vastu on kasvanud – kui 2010. aastal sõlmiti 7 ja 2011. aastal 13, siis 2013. aastal 27 lepingut. Aktiivseim andmete taotleja oli 2013. aastal Tartu Ülikool, kellega sõlmiti andmestike kasutamiseks 8 lepingut. 2013. aastal sõlmiti üksikandmete kasutamise leping ka kolme välismaa ülikooliga.

Seni on teadustöökasutatud enim isiku-uuringute ehk sotsiaaluuringu, tööjõu-uuringu, ajakasutuse uuringu, tööelu-uuringu, aga ka innovatsiooni-uuringu ja väliskaubanduse andmeid ning majandusnäitajaid (aruanne EKOMAR). Statistikaameti kogutud üksikandmetel põhinevad teadustööd tehakse autori nõusolekul kättesaadavaks Statistikaameti veebilehel aadressil <http://www.stat.ee/teadustood>.

Et üksikandmete kasutamine Statistikaameti turvalisel töökohal ja VPN-ühenduse kaudu on olnud võimalik üle kahe aasta, siis küsis Statistikaamet 2013. aasta aprillis tagasisidet selle kohta, kuidas tarbijad teenusega rahul on, millised on nende vajadused ja milliseid probleeme on andmete kasutamisel tekkinud. Andmete taotlemise protsessi hindasid vastajad kõrgelt – taotluse esitamine ja tagasiside taotluse kohta sai kümne palli skaalal keskmiselt 9,1 punkti, vaid pisut madalam hinne anti andmete saamise kiirusele (8,3 punkti). Ligi kolmandik vastanutest hindas taotluse esitamist ja tagasisidet 10 palliga, andmete saamise kiirusele andis sama kõrge hinnangu 18%. Enamik taotlejaid on taotlemise protsessiga rahul.

Samas uuringus küsiti tarbijate hinnangut ka juhendmaterjalile, andmete ja metaandmete kvaliteedile, andmeanalüüsiprogrammide valikule, töötulemuste edastamise kiirusele, töökoha infotehnoloogilistele tingimustele ning Statistikaameti abile tekkinud probleemide lahendamisel.

Hinnangud üksikandmete kasutamisele kümne palli skaalal

Üldiselt on üksikandmete kasutajad Statistikaameti pakutava võimalusega rahul, peamine probleem aga on infotehnoloogia – süsteemi aeglus ja vananenud tarkvara.

Kliendi rahulolu näitajana on väga levinud soovitusindeks^a, mis põhineb seisukohal, et inimene soovib oma tuttavale sellist teenust, millega ta ise rahul on. Küsimusele „Kas soovitaksid Statistikaameti üksikandmete kasutamise võimalust (turvaline töökoht, VPN) oma kolleegile“ andis 10 palli skaalal hindeks 10 ligi 60% vastanutest. Kokku oli soovitajaid üle kolme neljandiku vastuist ning mittesoovitajaid vaid kaks. Turvalise töökoha soovitusindeks on 68%, mis soovitusindeksi skaalal on väga hea näitaja (väga heaks peetakse indeksi mis on üle 50%).

^a Hinnanguskaalal 0–10 peetakse kindlateks soovitajateks 9–10 palli andnuid ja mittesoovitajateks 0–6 palli andnuid. Soovitusindeks arvutatakse lahutustehtena: soovitajate osatähtsusest lahutatakse mittesoovitajate osatähtsus.

Põhitarbijate statistikakasutus

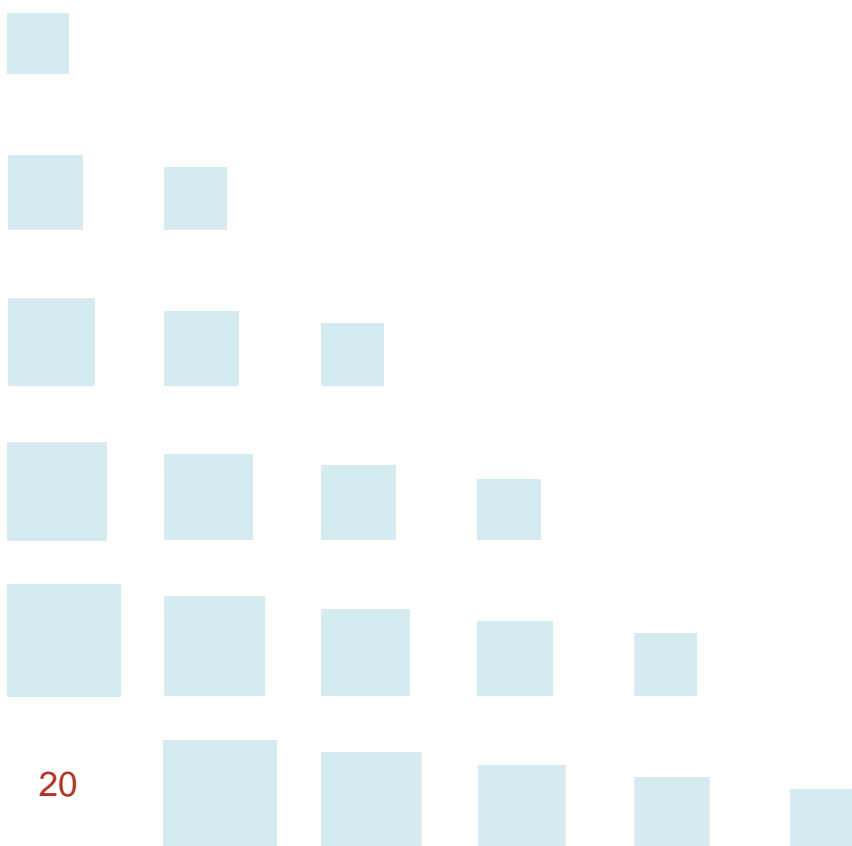
Igal aastal palub Statistikaamet teha põhitarbijatel (ministeeriumid jt riigiasutused, maavalitsused, kohalike omavalitsuste liidud, tegevusalaliidud, teadusasutused) ettepanekuid järgmiste aastate statistikatööde täiendamiseks. 2013. aastal uuriti täpsemalt, milliseid näitajaid tarbija avaldatavast statistikast kasutab. Näitajate nimekiri põhines statistika andmebaasil, kus on üle 6200 näitaja. Eesmärk oli saada statistika kasutamisest põhjalik ülevaade, et teha kindlaks, kas olemasolevate statistikatööde mahtu võiks vähendada, et leida ressursi uuteks töödeks.

Statistika kasutamise kohta vastas 126 inimest. Kõige rohkem oli vastanud Siseministeeriumist ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist (mõlemas 11), Sotsiaalministeeriumist (7), Tervise Arengu Instituudist (6) ja Eesti Pangast (5). Ülejäänud vastanud olid teistest ministeeriumidest, ametitest, kohalikest omavalitsustest, teadusasutustest, Riigikantseleist, Riigikogu Kantseleist, tegevusalaliitudest ja uuringufirmadest.

Vastustest selgus, et avaldatud statistikas ei ole näitajaid, mida keegi vastanutest ei kasutaks. Kõige enam kasutatavad näitajad on ootuspäraselt rahvastiku- ja keskmise palga näitajad. Järgnesid tööturu-, sissetuleku-, tööjõukulu-, leibkonna eelarve, rahvamajanduse arvepidamise, tarbija-hinnaindeksi ja töötasu struktuuri näitajad.

Kõige vähem kasutajaid oli järgmistel näitajatel: kultuurivaldkonnas filmi-, ringhäälingu-, teatri-, muuseumi- ja trükitoodangu näitajad, majanduse valdkonnas kindlustusnäitajad, põllumajanduse majandusliku arvepidamise ja põllumajanduslike majapidamiste struktuuri ning side näitajad ning keskkonna valdkonnas keskkonnakaitsekulutuste, vee saastamise, bioloogilise mitmekesisuse muutumise ja materjalivoo arvepidamise näitajad. Samal ajal ei ole statistika andmebaasis neid näitajaid sisaldavad tabelid sugugi kõige väiksema kasutajate arvuga.

Küsitlusest selgus ka, et olemasolevate statistikatööde mahu vähendamise võimalus ei ole eriti tõenäoline.

ANDMEKOGUDE ANDMEKVALITEET

2013. aastal analüüsiti andmekogude andmekvaliteeti peamiselt registripõhisele rahvaloendusele (REGREL) ülemineku projekti raames.

Rahvastikuregister – alaline elukoht ja inimestevahelised seosed

Alaline elukoht on üks rahvaloenduse peamisi tunnuseid ja selle kvaliteedist oleneb mitme teise tunnuse moodustamine: aadressipõhine leibkond, perekond, paikkond, pendelränne jt. Elukohaandmete kvaliteedil on kaks aspekti: tehniline (inimese elukoht on registreeritud eluruumi täpsusega, vastav eluruum on olemas ja ühendatav teiste eluruume sisaldavate registritega) ning sisuline (tegeliku ja registreeritud elukoha erinevus).

Elukohaandmete tähtsaim allikas on rahvastikuregister (RR). REGREL-i meetodika väljatöötamise ajal eri registrites olevate aadresside analüüsimisel selgus, et RR-i elukohaandmete sisulist täpsust ei ole võimalik teiste registrite põhjal oluliselt parandada.

RR-i elukohaandmete sisulist kvaliteeti hinnati RR-i ning 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse (REL 2011) elukohaandmeid analüüsid. Elukohtade kattuvuse analüüs RR-i ja REL 2011 andmete põhjal keskendus registri ja loenduse põhjal kokkulangenud aadressidega isikutele ning kohaliku omavalitsuse (KOV) tasandile.

RR-i elukohaandmete kattuvus REL 2011 omadega KOV-i tasemel on 88%. Vanuse järgi ilmnes juba teadaolev muster, kus 20–24-aastastel on RR-is registreeritud elukoha täpsus kõige väiksem (73%), paranedes siis kuni vanuseni 75–79 (95%) ning halvenedes seejärel taas (95–100-aastastel 84%). Naiste elukoha täpsus on parem kui meestel.

RR-i elukohaandmete tehniline kvaliteet on viimasel kahel aastal oluliselt paranenud. Kasutusele on võetud aadressandmete süsteem, sh aadressikoodid ja aadressiobjektide koodid (ADS_ID ja ADS_OID), mis võimaldavad siduda inimese elukoha andmeid teiste eluruume kajastavate registrite omadega (nt ehitisregister). RR-i väljavõttes seisuga 01.01.2013 oli eluruumi täpsusega aadress olemas 96%-l ja ADS_ID 90%-l Eestis elavatest inimestest. Seisuga 01.01.2014 on nimetatud osatähtsused veidi suurenenud ning paranenud on ka ADS_ID ja ADS_OID täidetud ja kvaliteet. KOV-i ja asula tasemel aadresside osatähtsus (3%) Eestis elavatel inimestel muutunud ei ole. Eluruumi täpsuseta aadressile registreeritud inimestest ei saa moodustada aadressipõhiseid leibkondi, samuti mõjutavad need inimesed leibkondi, kuhu nad tegelikult kuuluvad.

REGREL-is on perekondade moodustamiseks peale õigete elukohtade vaja infot ka inimestevaheliste seoste kohta. RR-is on olemas info inimese ema, isa ja abikaasa kohta. Seisuga 01.01.2014 on RR-is Eesti elukohaga inimestel ema kohta info teada 75%-l ja isa kohta 68%-l. Vanemate kohta käiv info on paremini kajastatud neil, kelle sünnikoht on Eesti (ema kohta 88%-l ja isa kohta 80%-l). Alla 15-aastastel on ema kohta info olemas peaaegu täielikult, isa oma 92%-l. Objektiivsetel põhjustel on vähemalt 75-aastastel ema ja isa kohta info olemas vastavalt 9%-l ja 7%-l. Võrreldes RR-i 2013. aasta alguse väljavõttega on vanemate ja abikaasa info täidetud aastaga veidi paranenud.

Elektrooniline majandusaasta aruanne

Eurostati rahastamisel tehtud projekti „Metoodika väljatöötamine statistika tegemiseks kombineeritud administratiivsete andmeallikate ja uuringute baasil“ raames hinnati majandusaasta aruande lisa „Varud“ kasutatavust statistikatöös „Ettevõtete aasta majandusnäitajad“. Projekti käigus analüüsiti, kuidas ettevõtted esitavad varude komponente (tooraine ja materjal, lõpetamata toodang, valmistoodang, müügiks ostetud kaubad, ettemaksed varude eest), ja uuriti imputeerimismeetodeid puuduvate andmete asendamiseks. Majandusaasta aruande puhul võib ettevõtte ise otsustada, milliseid lisasid esitada. Seetõttu on küll teada kõigi ettevõtete jaoks bilansis esitatud varude kogusumma, aga umbes kolmandiku puhul ei ole teada varude komponente, sest ettevõtte ei ole pidanud vajalikuks vastavat lisa esitada. Statistikatöö „Ettevõtete aasta majandusnäitajad“ jaoks on vaja puuduvad varude komponendid asendada. Imputeerimismeetodite katsetamine jätkub 2014. aastal.

UUED STATISTIKATÖÖD 2014–2018

2014.–2018. aasta statistikatööde loetelus on 15 uut statistikatööd. Neist kuus tulenevad Euroopa Ühenduse õigusaktide nõuetest, kaks on EL-i statistikaga seotud arendused („Põllumajandusmaa ostu-, müügi- ja rendihind“ ja „Intrastati lihtsustamine“) ja neli tehakse Eesti riigiasutuste tellimisel („Rahvastikuareng“, „Vanemaealiste tervis ja elamistingimused“, „Teenuste väliskaubandus“ ja „Sotsiaaluuringute ja rahvastikusündmuste varasemate aastate andmete andmeaita viimine“). Kolm statistikatööd tehakse statistika täiustamise eesmärgil.

Statistikatöö liigiti lisandub põhistatistikasse kaks uut statistikatööd. Seitsme uue töö puhul on tegemist ebaregulaarse statistikaga ja nelja puhul statistika arendusega, kaks tööd liigituvad statistika analüüsi alla.

Jrk	Statistikatöö nimetus	Eeldatav maksumus, tuhat eurot					Statistikatöö vajaduse põhjendus	Statistikatöö liik
		2014	2015	2016	2017	2018		
1	Põllumajandusmaa ostu-, müügi- ja rendihind	27,7	14,4	14,8	15,2	15,6	EL-i statistikaga seotud	Arendus
2	Mahepõllumajandus	5,0	5,1	5,2	5,3	5,4	EÜ õigusakt(id)	Põhistatistika
3	Teenuste väliskaubandus	–	2,7	2,8	2,9	3,0	Majandus- ja Kommunikatsiooni- ministeeriumi tellimus	Põhistatistika
4	Intrastati lihtsustamine	11,6	100,0	–	–	–	EL-i statistikaga seotud	Arendus
5	Rahvastiku- ja sotsiaaluuringute andmete ümberarvutused 2000. ja 2011. aasta rahvaloenduste andmete alusel	23,2	–	–	–	–	Statistika täiustamine	Ebaregulaarne statistika
6	Rahvastikuareng	37,0	–	–	–	–	Siseministeeriumi tellimus	Statistiline analüüs
7	Rahvaloenduste andmebaaside võrdlus	–	28,2	28,2	–	–	Statistika täiustamine	Ebaregulaarne statistika
8	Rahvastiku ruutkaardi uuendamine	15,0	15,4	15,8	16,2	16,6	EÜ õigusakt(id)	Statistiline analüüs
9	Vanemaealiste tervis ja elamistingimused	–	12,1	–	12,1	–	Sotsiaal- ministeeriumi tellimus	Ebaregulaarne statistika
10	Sotsiaaluuringu moodul „Materiaalne ilmajaetus“	40,1	4,0	–	–	–	EÜ õigusakt(id)	Ebaregulaarne statistika
11	Tööjõu-uuringu moodul „Noored tööturul“	–	5,7	16,0	1,9	–	EÜ õigusakt(id)	Ebaregulaarne statistika
12	Tööjõu-uuringu moodul „Ettevõtjad ja FIE-d“	–	–	5,7	16,0	1,9	EÜ õigusakt(id)	Ebaregulaarne statistika
13	Tööjõu-uuringu moodul „Töö- ja pereelu kokkusobitamine“	–	–	–	5,7	16,0	EÜ õigusakt(id)	Ebaregulaarne statistika
14	Sotsiaaluuringute ja rahvastikusündmuste varasemate aastate andmete andmeaita viimine	26,8	26,8	–	–	–	Majandus- ja Kommunikatsiooni- ministeeriumi tellimus	Arendus
15	Aegridade taastamine	24,0	24,0	24,0	–	–	Statistika täiustamine	Arendus

UUS BÜROOHOONE

1. novembril 2013 avati Statistikaameti uus büroohoone Tallinnas aadressil Tatari 51. Sellega jõudis lõpule seitse aastat kestnud töökeskkonna parandamise projekt (kogu selle pika aja juhtis projekti Taimi Saul, kes on ka siinse ülevaate autor). Uuele, ligi 5000 m² büroopinnale kolis üle 300 Statistikaameti töötaja. Büroohoone on Statistikaameti ainukasutus.

Uue büroohoone kavandamist alustati 2006. aastal. Selleks ajaks oli Endla 15 büroohoone väga amortiseerunud ja töökeskkond muutunud töötervishoiu seisukohast tervist kahjustavaks. Hoonel vahetusid pidevalt omanikud ja renoveerimiseks ei teinud investeeringuid üksi neist.

Et Riigi Kinnisvara AS-il (RKAS) ei olnud Statistikaameti vajadustele vastavat üüripinda pakkuda ja valitsussektori tasakaalarvestuse piirangu tõttu polnud võimalik uue üüripinna rajamiseks nii suures mahus investeeringuid teha, korraldas RKAS 2011. aastal ametile üüripinna leidmiseks avaliku konkursi. Esitatud 22 pakkumusest vastas tingimustele 9.

Parimaks tunnustati pakkumus, mille hindamispunktide summa oli suurim, üürihind oli seejuures vaid üks paljudest hindamiskriteeriumidest. Pakkumuste hindamiseks moodustatud komisjon määras kindlaks järgmised kriteeriumid: üürihind 42,5%, kõrvalkulud 12,5%, üüripinna vastavus ruumi-programmidele ja üürniku vajadustele 17,5%, hoone arhitektuur – hinnatakse hoone (või selle osa) välisilme ja esinduslikkuse vastavust üürniku vajadustele – 5%, hoone ehitustehniline kvaliteet 2,5%, asukoht 17,5% ja arendaja kogemus 2,5%.

Nende kriteeriumide põhjal kuulutas hindamiskomisjon konkursi parimaks pakkumuseks konsortsiumi Kaamos Kinnisvara OÜ, Vindor Holdingu OÜ ja Kaamos Ehituse OÜ pakkumuse aadressil Tatari 51.

11. jaanuaril 2012 sõlmisid Riigi Kinnisvara AS, Statistikaamet ja Kaamos Groupi kuuluv Vindor Holdingu OÜ lepingud, mille eesmärk oli rajada Statistikaametile uus büroohoone.

28. septembril 2012 pandi uuele hoonele nurgakivi ja 8. veebruaril 2013 peeti uue hoone sarikapidu, millega tähistati maja maksimaalse kõrguse saavutamist. Piduliku sündmuse mõte oli kostitada ehitajaid, et rahvapärimuse kohaselt tagada seeläbi hoonele hea õnn ja luua head suhted majavaimuga.

Septembris 2013 sai Statistikaamet büroopinna etapi kaupa sisustamiseks kätte ning septembri lõpuks oli maja sisustatud ja töötajad uude majja kolunud.

Hoone on projekteerinud AS Nord Projekt, arhitekt on Kristjan Lind, sisekujundaja Karl-Erik Tarbe ja sisustus AS-ilt Kitman Thulema. Statistikaameti uue büroohoone ehituslugu saab vaadata veebis aadressil <https://www.youtube.com/watch?v=yclPNQnodL4>.

Arhitektuurne üldlahendus

Mahuliselt mängib hoone vastandumisele. Maapinnani ulatuv tumeda välisviimistlusega detailirikas idapoolne hooneplokki erineb oma teljest vasakule jäävast postidele toetuvast heleda välisviimistlusega pigem lakoonilisest hoonetiivast. Arhitektuurselt atraktiivseimad on Tatari ja Vana-Lõuna tänava poolne külg.

Hoone on kuue maapealse korrusega põhiplaani L-kujuline, peasissekäik on Tatari tänavalt. Kuuenda korruse läänepoolses tiivas avaneb lõunasse terrass, mis tuule varjamiseks on kahest küljest piiratud klaasiga.

Büroohoone paremas tiivas Tatari ja Vana-Lõuna tänava ristumisnurgas on viiel korrusel 14 nõupidamisruumi, mis kannavad Eesti väikesaarte nimesid. Ruumid on kasutamiseks kogu majale, s.t neid ruume saavad nõupidamisteks või koolitusteks broneerida kõik osakonnad olenemata sellest, mis korrusel nad paiknevad. Kõikide osakondade kasutuses on köögi- ja puhkenurk. Majas on olemas ka invatualetid.

Tehnoruumid asuvad maapinnakorrusel eraldi sissepääsuga hoovi, ventilatsiooni- ja jahutusruum on kuuendal korrusel.

Statistikaameti tunnuseid on kasutatud hoone kolmel küljel. Neist olulisim on Vana-Lõuna tänava poolsesse täiskõrguses betoonseina süvistatud valgussooned, mis moodustavad Statistikaameti logo taha jäävad teljed. Samasugune valgussoon markeerib peasissepääsu selle kõrval olevas betoonsein.

Sisehoovis on töötajate kasutada 120 tasuta parkimiskohta.

Sisekujundus

Statistikaameti büroohoone on kujundatud selgetes ja julgetes värvitoonides ning viimistletud tänapäevaste materjalidega. Palju on valget nii seinatoonides kui ka mööblis. Aktsendiks on kasutatud julgeid ja rõõmsaid värvitoone nii seintel kui ka väikeste elementidena siin-seal mööblis. Osaliselt on eksponeeritud arhitektuursed betoonpinnad liftihallides ja seda toetab ka laudisraketise jäljendiga betoonist põrandaplaat. Puhast betoonpinda on ka hoone välisarhitektuuris. Statistikaameti logos olev terrakotapunane jookseb efektjoonena läbi maja väikestes, kuid tähtsates elementides. Sama tooniga on kujundatud korruste numbrid ja büroorumide laudade esipaneelid. Oranžist pleksiklaasist on teabekeskuse toolid ja valgustid. Enamik büroomööblit on valgest laminaadist, ühesugune juhtidele ja töötajatele. Kargetele, heledatele ja siledatele pindadele on tasakaaluks kasutatud tööruumides vaipkatet ning koridorides ja puhkeruumides noortepärase kirjamustriga PVC-katet, mis kaudselt viitab hoonest läbikäivale infohulgale tähtedes ja numbrites. Tööruumides on maleruudus plaatvaip, mille punased triibud harmoneeruvad Statistikaameti logo peamise värviga. Seinavärvides on lähtunud vähem-on-parem-põhimõttest ja kasutatud palju valget, aktsendiks aga heledat rohekaskollast ja meresinist, mis on Statistikaameti visuaalse identiteedi kaks põhivärvi. Kokkuvõtvalt on sisearhitektuur julge ja nooruslik ning moodsate kujundusvõtetega.

Bürooones rakendatud uuenduslikud lahendused

- Hoone külgedel on kasutatud ilmakaarele sobivaid päikesekaitselemente. Lõunapoolsel küljel on akendel suure päikesekaitseteguriga klaasid, mis lasevad päikese soojusenergiat läbi 16% vähem kui teised aknad, samal ajal on säilitatud siiski suur läbipaistvustegur. Läänepoolsetele külgedele on paigaldatud vertikaalsed varjud, mis kaitsevad ruume otsese päikesekiirguse eest.
- Ruumide valgustus on automaatne, reguleerides end inimese kohaloleku ja loomuliku valguse tugevuse järgi. Valguse juhtimine büroorumides tegelikku valgustugevuse vajadust arvestades ei ole veel laialt levinud, kuna süsteemi väljaehitamine on suhteliselt kulukas. Ruumide õige valgustus hoiab ära ülevalgustatuse ja vähendab valgustite soojuseritust, mis

omakorda vähendab ruumide jahutamise vajadust. Võrreldes tavapärase valgussüsteemiga aitab automaatne süsteem kokku hoida u 20% energiat.

- Tualettide, liftišahtide ja suitsuruumi väljatõmmatav õhk liigub läbi soojusvaheti. Üldjuhul on levinud olukord, kus nimetatud ruumidest välja tõmmatav soe õhk, mis on suure saastatusega ega tohi seguneda sissepuhkeõhuga, läheb otse väliskeskkonda. Statistikaameti uues büroohoones kasutatakse nimetatud ruumide väljatõmbes vahesoojusandjaga ventilatsioonisüsteemi, mille puhul on välistatud heitõhu segunemine värске õhuga ja mis tagab suurema energiatõhususe ning energia kokkuhoiu.
- Büroohoones kasutatakse automaatikasüsteemide kauglugemist ja -kontrolli, mis teeb hoone haldamise ja igapäevaste häirete jälgimise ning analüüsimise märksa operatiivsemaks ja kulutõhusamaks. Tänu hooneautomaatikale on võimalik aja jooksul välja töötada optimaalseimad, hoone kasutaja omapära ja harjumusi arvestavad tehnosüsteemide töörežiimid.
- Hoones on kaks lifti, mis toodavad pidurdusjõust elektrit ja suunavad selle tagasi maja elektrivõrku. Kui lifti ei kasutata, lülitub kabiini valgustus välja; liftides kasutatakse LED-lampe. Liftiüksed on eelavanemisega, mis tähendab seda, et ukсед hakkavad avanema enne peatumist. Tänu uste eelavanemisele liigub lift korruste vahel kiiremini ja ooteaeg on lühem.
- Idapoolses hoonetiivas on kasutatud moodulvaheseinu, mis võimaldavad ruumide suurusi paindlikult muuta, vajaduse korral seinu ära võtta või teise kohta paigaldada.

Loodetavasti jääb uus maja Statistikaameti koduks pikaks ajaks ja töötajate rahulolu töökeskkonnaga soodustab ka töövõime paranemist.

UUS STRATEEGIA, STRUKTUUR JA TÖÖPROTSESS

2013. aastal koostas Statistikaamet aastate 2013–2018 strateegia, mis on iseseisva Eesti riigi statistikaameti kolmas ühtse dokumendina vormistatud pikaajaline arengukava.

Missioon

Statistikaameti põhiülesanne on pakkuda Eesti kohta usaldusväärset ja objektiivset infot.

Statistikaamet on ellu kutsunud selleks, et teha riiklikku statistikat. Riiklik statistika on avalik info, mis vastab kindlatele põhimõtetele ja kvaliteedikriteeriumidele. Need on kokku lepitud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni piirkonnas ja Euroopa Liidu (EL) asutamislepingus ning põhjalikumalt lahti seletatud Euroopa statistika tegevusjuhises. Vastavust Euroopa statistika tegevusjuhisele hindavad sõltumatud eksperdid. Eesti eelmine hindamine oli aastal 2006, järgmine on kavas 2014.

Usaldusväärsus tähendab seda, et Statistikaameti tehtud riiklik statistika kajastab võimalikult tõetruult, täpselt ja järjepidevalt tegelikku olukorda ning et andmeallikad ja statistika tegemise meetodid valitakse teaduslike kriteeriumide alusel.

Objektiivsus tähendab statistika süstemaatilist ja mõjutusteta tegemist, mis eeldab ametialaste ja eetikareeglite järgimist ning tegevuse läbipaistvust nii tarbija kui ka andmeesitaja jaoks.

Seega on riikliku statistika kuuest kvaliteedikriteeriumist (erapooletus, usaldusväärsus, objektiivsus, ametialane sõltumatus, tasuvus ja statistiline konfidentsiaalsus) esile toodud kaks, mis koondavad ülejäänuid. Näiteks ei saa olla usaldusväärne ilma erapooletuse ja tarbijate võrdse kohtlemiseta, valida statistika tegemise meetodeid ilma ametialase sõltumatuseta või eeldada, et andmeesitajad usaldavad Statistikaameti kasutusse oma andmed, kui see ei pea kinni statistilisest konfidentsiaalsusest.

Statistikaamet pakub infot Eesti kohta. Et Statistikaamet on Euroopa statistikasüsteemi (ESS) osa, on Statistikaameti ülesanne pakkuda riiklikku statistikat Eesti kohta ka väljaspool Eestit. ESS on partnerlus, mis koosneb liikmesriikide statistikaametitest ja Eurostatist. Üldjuhul Eurostat ise statistikat ei tee, vaid koondab liikmesriikides tehtut. Tänu partnerlusele on ESS-is tehtav statistika võrreldav ajas ja ruumis. Peale EL-i esitab Statistikaamet Eesti kohta statistikat veel paljudele rahvusvahelistele organisatsioonidele, nagu ÜRO, OECD jpt.

Statistikaamet vahendab ka Euroopa statistikat Eesti tarbijale, kasutades oma kogemust ja teadmisi.

Visioon

Riiklik statistika on usaldusväärse info esmane allikas.

Olukorras, kus tekkiva ja kättesaadava info hulk üha kiiremini suureneb, muutub aina olulisemaks info, mille kvaliteeti saab põhjalikumalt kontrollimata usaldada. Mida tegusam on inimene ja mida rohkem on tal vaja otsustada ja oma otsuseid põhjendada, seda kriitilisem on vajadus usaldusväärse numbriinfo järele. Statistikaameti potentsiaal on rahuldada just sellist ühiskonna vajadust.

Tunnuslause

Teadlikud otsused!

Tunnuslauset ehk *slogan*'it kasutab Statistikaamet oma toodete ja teenuste tutvustamisel ning reklaammaterjalidel.

Põhiväärtused

Oma missiooni ja visiooni elluviimisel lähtub Statistikaamet otsustamisel ja huvirühmadega suhtlemisel kolmest põhiväärtusest: usaldusväärsus, koostöö ja uuenduslikkus.

Huvirühmad on kliendid ja partnerid. Statistikaameti kliendid on andmeesitajad ja statistikatarbijad. Andmeesitajad on ettevõtted, asutused, organisatsioonid jt majandusüksused, sh kõikvõimalikud

riiklikud ja eraõiguslikud andmekogud, ning füüsilised isikud. Majandusüksustele on riikliku statistika tegemiseks andmete esitamine kohustuslik, füüsilistele isikutele üldjuhul vabatahtlik.

Statistikatarbija on kogu ühiskond. Tarbijaid saab liigitada mitmeti, nt kolmene jaotus: lai avalikkus (üldjuhul ajakirjanduse vahendusel ise tarbimist teadvustamata), spetsialistid (nt ajakirjanikud, ministriumide ametnikud, ettevõtete turundusspetsialistid, Eurostat) ja teadlased (vajavad eriti üksikasjalikke andmeid põhjalike selgitustega).

Statistikaameti partnerid on Eesti Pank, statistikanõukogu, Rahandusministeerium, Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskus, Riigi Tugiteenuste Keskus, IT-arendajad jpt.

Teadvustamist väärrib asjaolu, et Statistikaameti puhul võib üks ja sama isik või asutus olla nii andmeesitaja kui ka statistikatarbija, aga ka partneri rollis.

Peamised eesmärgid

Statistikaameti peamine ülesanne on tagada riigi baasstatistika, s.o teha riikliku statistika programmis olevad statistikatööd, avaldades Vabariigi Valitsuse korralduses kokkulepitud väljundnäitajad. Ressursside piiratus eeldab nende üha efektiivsemat kasutamist. Suurenenud efektiivsuse arvelt on võimalik parandada Statistikaameti teenistujate palgataset. Samas on selge, et peamiselt efektiivsust taotledes võib riikliku statistika kvaliteet sedavõrd kannatada, et see infoliik muutub tema potentsiaalse tarbija jaoks väärtusetuks. Olukorras, kus tarbijale vajalik statistikatöö statistika-programmi ei mahu, sest puudub piisav avalik huvi, peab tal olema võimalus vajalik töö oma raha eest tellida. Selleks peab Statistikaamet arendama välja tellimustööde tegemise võimekuse ja kirjeldama tarbijale arusaadavad teenused tellimustööde esitamiseks. Seejuures ei tohi tellimustööde tegemine segada statistikaprogrammi koostamist ega täitmist.

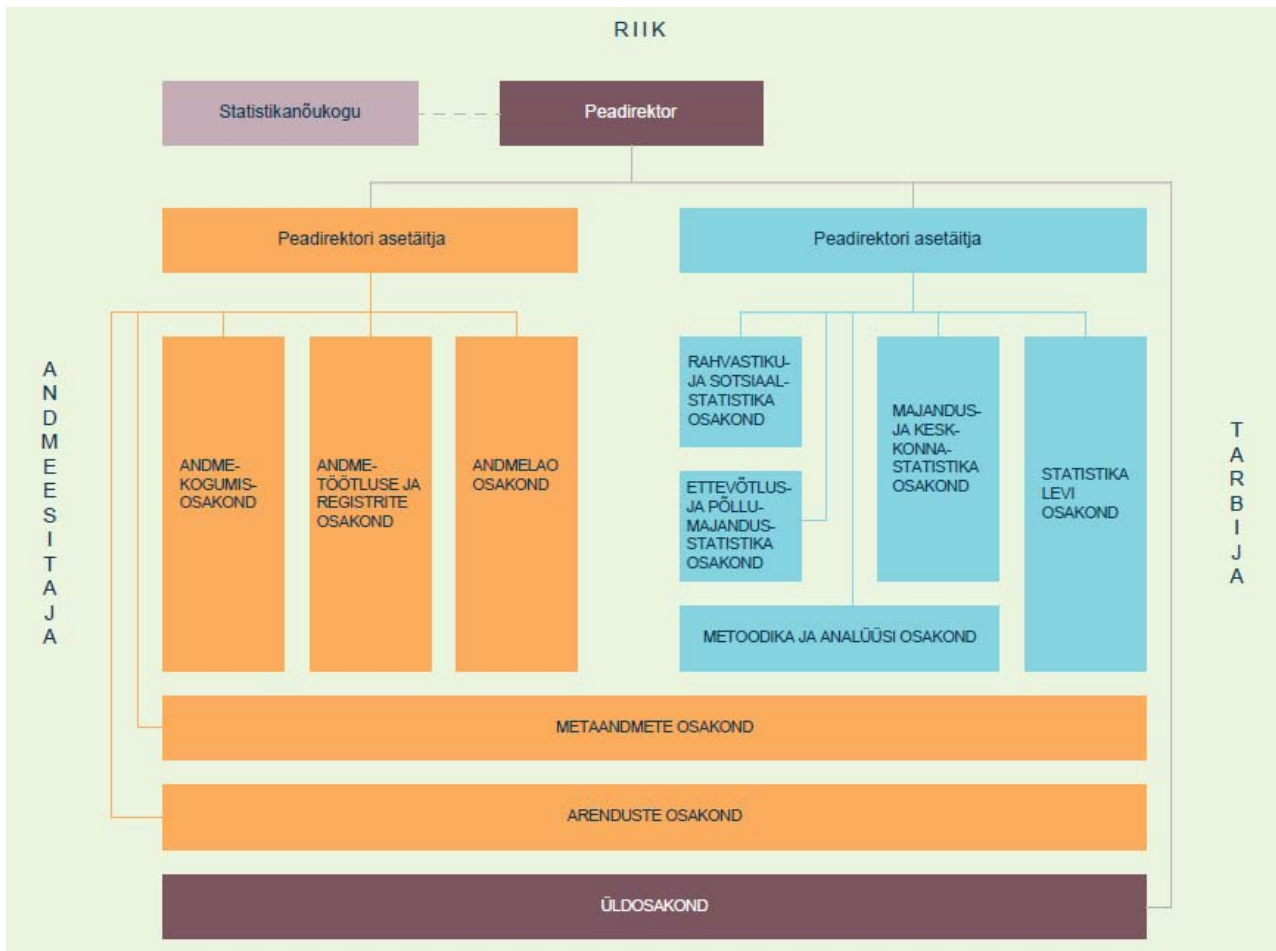
Alanud strateegiaperioodil panustab Statistikaamet kahes suunas: et riiklik statistika kajastaks tarbijatele huvipakkuvat ehk asjakohaseid valdkondi, tagades järjepidevuse ka pikemas perspektiivis (aegpidevuse), ning teeks seda arusaadavalt ja võimalikult kiiresti.

Seega on Statistikaametil aastateks 2013–2018 viis peamist eesmärki:

- teha arusaadavat ja asjakohast statistikat;
- mõõta muutusi kiiresti;
- tagada riigi baasstatistika;
- tagada ressursside efektiivne kasutus;
- arendada välja tellimustööde võimekus ja teenused.

Strateegia koostamise käigus selgus, et väliskeskonnast tulenevate ülesannete ja püstitatud eesmärkide täitmiseks tuleb senist struktuuri ja töökorraldust olulisel määral muuta. Et septembri lõpus ootas ees kolimine uude büroohoonesse, jäi uue struktuuri ja töökorralduse kokku leppimiseks vaid mõni kuu, sest vana struktuuriga uude majja kolimine ei tundunud mõistlik. Seetõttu jäi suvel ja sügisel strateegia koostamine uue struktuuri ja töökorralduse kokkuleppimise ning kolimise varju. Strateegiadokumendi viimistlemine, peamiste tegevussuundade ja näitajate lisamine jätkus hilis-sügisel uues majas uue struktuuriga.

Uus struktuur on samm edasi protsessipõhise struktuuri poole, peegeldades riikliku statistika tegemise põhiprotsessi. Ühe osakonna väljund on sisend teise osakonna tööle ning pea iga osakond vastutab nüüd konkreetse põhiprotsessi etapi eest. Järgneval joonisel on kujutatud Statistikaameti uus struktuur, millel põhiprotsess liigub vasakult paremale, s.t andmeesitajast tarbija poole.

Struktuurimuudatusega vähenes oluliselt juhtide arv ja struktuur muutus lamedamaks. Endiste 3–4 talitusega osakondade asemel on nüüd ilma talitusteta 30–40 töötajaga osakonnad.

Struktuurimuudatuse peamine märksõna on spetsialiseerumine, mis väljendub selles, et iga osakond keskendub kindlatele põhiprotsessi etappidele, nende osadele või hoopis tugiprotsessile.

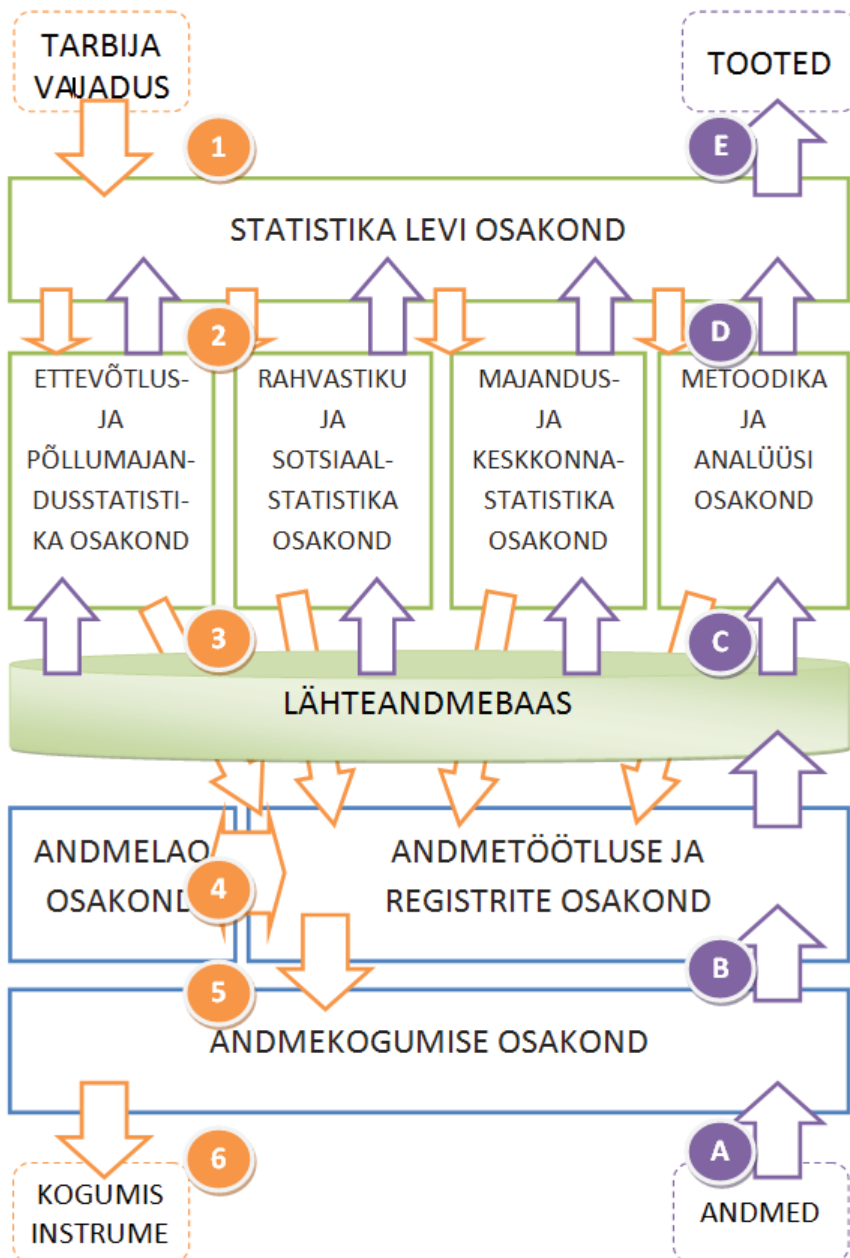
Uues struktuuris moodustati viie statistikaosakonna baasil kolm statistikaosakonda. Neist eraldati andmetöötlus ja toomissüsteemi teostus selleks spetsialiseeritud osakondadesse ning koondati kogutavate andmete täpsustamine andmekogumisosakonda. Selline töökorralduse muudatus võimaldab statistikaosakondadel keskenduda statistilisele analüüsile. Vald-konnastatistika osakonna tegevuste vähendamine võimaldab ühte osakonda koondada enam statistikavaldkondi. Nii liidetigi põllumajandusstatistika senise ettevõtlusstatistika osakonnaga ettevõtlus- ja põllumajandusstatistika osakonnaks. Samasse osakonda liikus senisest hinna- ja palgastatistika osakonnast palgastatistika, samal ajal kui hinnastatistika viidi majandus- ja keskkonnastatistika osakonda.

Tugevdati senist meetoodika osakonda ja statistika levi osakonda, et võtta kiiremini kasutusele uusi andmeallikaid ja uusi, ajakohaseid statistika tegemise meetodeid ning arvestada statistikatoodete tegemisel tarbijate vajadusi operatiivsemalt.

Ameti töökorralduse muutust toetav struktuurimuudatus võimaldab piiratud ressursside tingimustes edaspidi paremini toime tulla tarbijate üha suurema nõudlusega riikliku statistika järele.

Linnulennul on Statistikaameti tööprotsess järgmine. Statistika levi osakond selgitab välja, kogub kokku ja konsolideerib tarbijate vajaduse (1), mille valdkonnastatistika osakonnad kirjeldavad statistikatööde kaupa väljundnäitajatena statistikaprogrammi (2). Seejärel leiab andmetöötluse ja registreerimise osakond nende väljundnäitajate saamiseks vajalikud sisendnäitajad (3), määrab kindlaks küsitelavad ja koostab kogumiseks küsimustikud jms (4). Andmelao osakond teostab küsimustikud, töötlusprogrammid ja andmelao (5). Andmekogumisosakond teavitab küsitelavaid tekkinud andmeesitamiskohustusest (6). Andmeesitajad täidavad küsimustikud või saadavad andmed

ülekandepogrammiga andmekogumisosakonda, kes neid selles töös vajaduse korral toetab (A), aga ka andmeid täpsustab ja kontrollib. Andmetöötluse ja registreite osakond töötleb andmed (nt töötab välja andmete kontrolli reeglid, haldab uuringute üldkogumeid ja valimeid, käsitleb erandeid, arvutab kaalud jms) (B) ja paneb need koos kvaliteediraportiga lähteandmete lattu (C), kust valdkonna-statistika osakonnad neid statistika arvutamiseks ja väljundite koostamiseks võtavad (D). Metoodika ja analüüsi osakond erineb teistest statistikaosakondadest selle poolest, et tegeleb n-ö regulaarse tootmise asemel valdavalt uute meetodite rakendatavuse katsetamise ja ühekordsete programmi-väliste statistikatöödega. Statistika levi osakond tagab kanalid (statistika andmebaas, veebileht, trükised jms) väljundi tarbijatele kättesaadavaks tegemiseks ja nõustab neid statistika tarbimisel (E). Nimetatud osakondi toetavad metoodika ja analüüsi osakond, metaandmete osakond, arenduste osakond ja üldosakond.

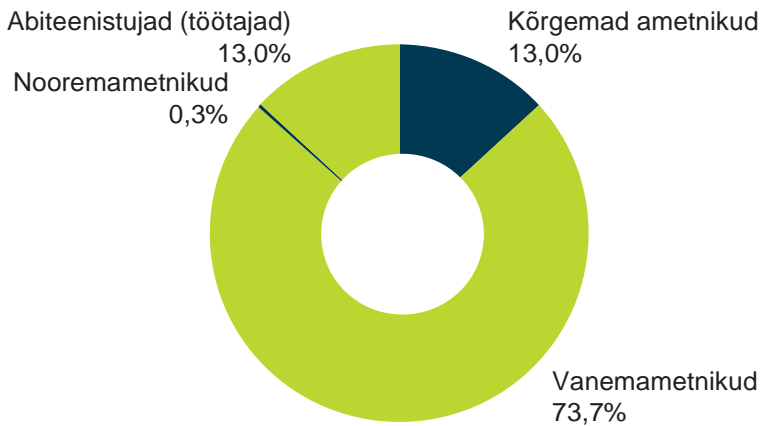
Kui uus struktuur on kinnitatud, uude majja kolitud ja uus strateegia saab ka kinnitatud, siis uue töökorralduse juurutamine on alles alanud ja kestab järgmised 6–12 kuud olenevalt sellest, kui kiiresti jõuavad inimesed ümber õppida. Paljudel juhtudel tuleb ka värvata uusi inimesi, sest struktuurimuudatuse käigus jäi tühjaks kümneid ametikohti.

PERSONAL

Uus avaliku teenistuse seadus

Eesti avalik teenistus oli möödunud aastal muudatuste keerises. 1. aprillil 2013 jõustus uus avaliku teenistuse seadus (edaspidi ATS), millega muudeti teenistuskohade liigitust. Kui vana ATS-i järgi liigitati teenistuskohad kõrgemateks ametnikeks (juhid), vanemametnikeks (statistikud, analüütikud, personalispetsialistid, metoodikud jms), nooremametnikeks (asjaajamise noorempetsialist) ja abiteenistujateks (küsitlejad ja registraatorid), siis uue ATS-i järgi sellist liigitust enam ei ole.

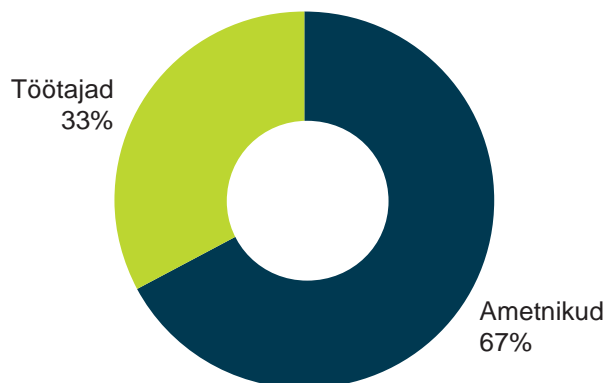
Kinnitatud koosseis kuni 31.03.2013

Alates 1. aprillist 2013 kehtib koosseis, mis jaguneb ametnikeks (avaliku teenistuse seaduse järgi teenistusse vormistatud) ja töötajateks (töölepinguseaduse järgi tööle vormistatud).

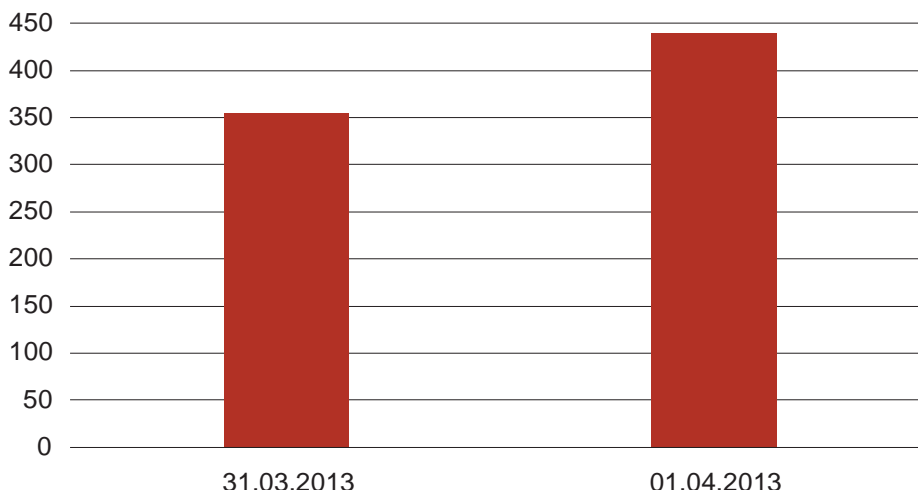
Uue ATS-i järgi on alates 1. aprillist 2013 peale küsitlejate ja registraatorite töölepingulises suhtes ka tugiteenuseid (raamatupidamine, personalitöö, asjaajamine, infotehnoloogia, haldus jms) osutavad teenistujad ning suurem on ka küsitlejate arv, tänu millele kasvas töölepingulises suhtes olevate teenistuskohade arv üle kolme korda.

Kinnitatud koosseis alates 01.04.2013

Uue ATS-iga kaotati ära koosseisuvälise teenistuja mõiste, mistõttu kõik tähtajalised teenistuskohad on nüüd samuti koosseisulised. Sellega suurenes Statistikaameti kinnitatud koosseis 19,3%.

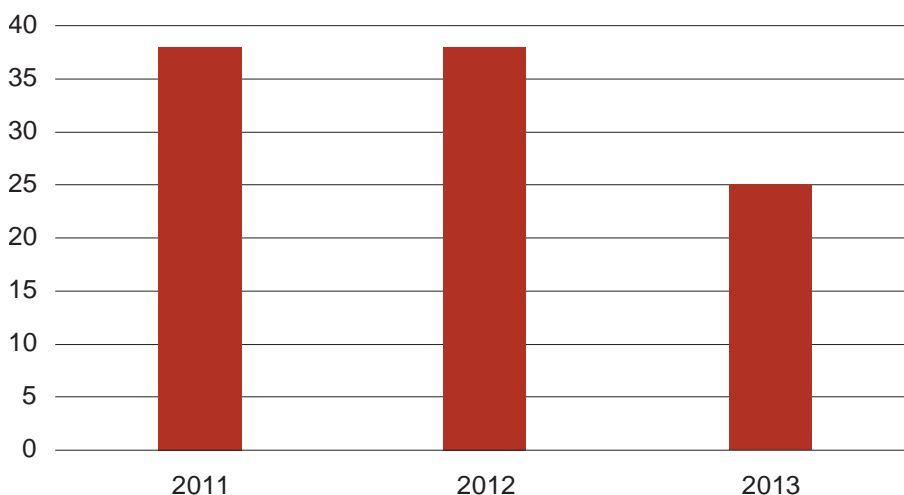
Kinnitatud koosseis vana ja uue ATS-i järgi

Juhtide arvu vähenemine

2013. aasta oli Statistikaameti jaoks suurte muutuste aasta, sest strateegia uuendamise käigus jõustati 1. oktoobril 2013 uus struktuur. Talitusi uues struktuuris ei ole, selle asemel on suuremate struktuuriüksuste ehk osakondade juhatajatel üks või kaks asetäitjat. Juurde on loodud ka üks peadirektori asetäitja teenistuskohat. Struktuurimuudatuse tulemusena vähenes juhtide arv koosseisus 34,2%.

Juhtide ametikohtade arv koosseisus, 2011–2013

Voolavus

2013. aastal muudeti voolavuse arvestamise aluseks olevate teenistujate rühmade sisu (vt tabeli joonealuseid märkuseid). Seetõttu on võrdlus varasemate aastatega ebatäpne.

Siiski võib nentida, et voolavus on suurenenud. See võib olla tingitud Statistikaameti suurest struktuurimuudatusest, mis tekitab ja tekitab endiselt inimestele lisapingeid. Inimesed vaatavad tööturul lahtiste silmadega ringi ja sobiva võimaluse avanemisel vahetavad muutuste keerises oleva Statistikaameti stabiilsema tööühikuga vastu.

Töõjõu voolavus^a, 2008–2013 (protsenti)

Teenistujate rühm	2008	2009	2010	2011	2012	2013 ^b
Juhid ^c	11,1	0,0	6,4	4,2	2,1	3,0
Tippspetsialistid ^d	–	–	–	–	–	1,9
Keskastme spetsialistid ^e	17,1	5,6	7,1	9,2	6,0	12,4
Noorem spetsialistid ^f	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,3
Koosseisulised teenistujad ^g	16,6	5,6	5,6	6,7	4,2	10,4

^a Töölt lahkunute arv on jagatud töötajate keskmise arvuga ja korrutatud sajaga. Siia arvatakse omal soovil töölt lahkunud, poolte kokkuleppel lahkunud ja vallandatud (nt vanuse tõttu teenistusest vabastatud). Tähtaja möödumise, katseaja ebarahuldavate tulemuste ja ametikohale mittevastavuse (tööoskus, tervis) ning koondamise tõttu ja surma korral lahkunud tabel ei kajasta. Kuni 2012. aastani (k.a) voolavuses poolte kokkuleppel lahkunuid ei arvestatud.

^b Alates 2013. aastast ei ole võrdlused varasemate aastatega täpsed, sest teenistuskohade liigitus ja arvestamise meetodika on muutunud.

^c Kuni 2012. aastani (k.a) oli rühma nimetus „kõrgemad ametnikud“ ja sinna arvestati peadirektor ja tema asetäitja, osakonnajuhatajad, talitusejuhatajad jm juhid (nt koolitusjuht, kvaliteedijuht, projektijuht jms). Alates 1. jaanuarist 2013 on rühma nimetus „juhid“ ja ajavahemikus 01.01.–30.09.2013 arvestati rühma peadirektor, tema asetäitja ning osakonnajuhatajad, nende asetäitjad ja REL-i projektijuht. Alates 1. oktoobrist 2013 arvestatakse rühma peadirektor, tema asetäitjad ning osakonnajuhatajad ja nende asetäitjad.

^d Enne 2013. aastat rühma polnud. Enamik selle rühma töötajatest kajastus keskastme spetsialistide rühmas ja näiteks koolitusjuht, kvaliteedijuht, projektijuht jms juhtide rühmas. Ajavahemikus 01.01.–30.09.2013 arvestati rühma andmekogumise arendusjuht, finantsjuht, jurist, kommunikatsioonijuht, peaanalüütik, peametoodik, projektijuht, meetodik-analüütik, küsitlejate reservi juhtivspetsialist, meetodik-matemaatik, peametoodik-matemaatik, turundusjuht, vanemanalüütik ja osa vanemmetoodikutest, analüütikud, juhtivmetoodikud, juhtivspetsialistid, juhtivstatistikud, juhtivstatistikud-metoodikud. Alates 1. oktoobrist 2013 arvestatakse rühma finantsjuht, jurist, kommunikatsioonijuht, peaanalüütik, peametoodik, turundusanalüütik, õigusnõunik, 10 juhtivspetsialisti, 4 juhtivstatistikut, 3 peaspetsialisti ja 3 projektijuhti.

^e Kuni 2012. aastani (k.a) oli rühma nimetus „vanemametnikud“ ja sellesse arvestati kõik koosseisulised teenistujad, v.a peadirektor ja tema asetäitja, osakonnajuhataja, talitusejuhataja, asjaajamise noorem spetsialist, küsitleja, registraator ja eri juhid (nt koolitusjuht, kvaliteedijuht, projektijuht jms). Alates 2013. aastast on rühma nimetus „keskastme spetsialistid“ ja sellesse arvestatakse kõik teenistujad, v.a juhtide, tippspetsialistide ja noorem spetsialistide rühma kuuluvad teenistujad.

^f Kuni 2012. aastani (k.a) arvestati rühma ainult asjaajamise noorem spetsialist. Ajavahemikus 01.01.–30.09.2013 arvestati rühma andmekoguja, andmekogumise konsultant, arhivaar, asjaajamise noorem spetsialist, haldusjuht, küsitleja, rahvusvahelise koostöö juht, referent, registraator, spetsialist, statistik (v.a kaks statistikut) ning alates 1. oktoobrist 2013 on rühmas klienditoe konsultant, küsitleja, registraator, statistik ja referent.

^g Kuni 2012. aastani (k.a) arvestati rühma kõik koosseisus kinnitatud teenistuskohad, s.t tähtjalisi teenistuskohi ei arvestatud. Ajavahemikus 01.01.–31.03.2013 arvestati voolavuses ka kõiki koosseisuväliseid (tähtjalisi) teenistuskohi ja alates 1. aprillist 2013 on kõik tähtjalised teenistuskohad samuti kinnitatud koosseisus ning võetakse voolavuses arvesse.

Fakte personali kohta

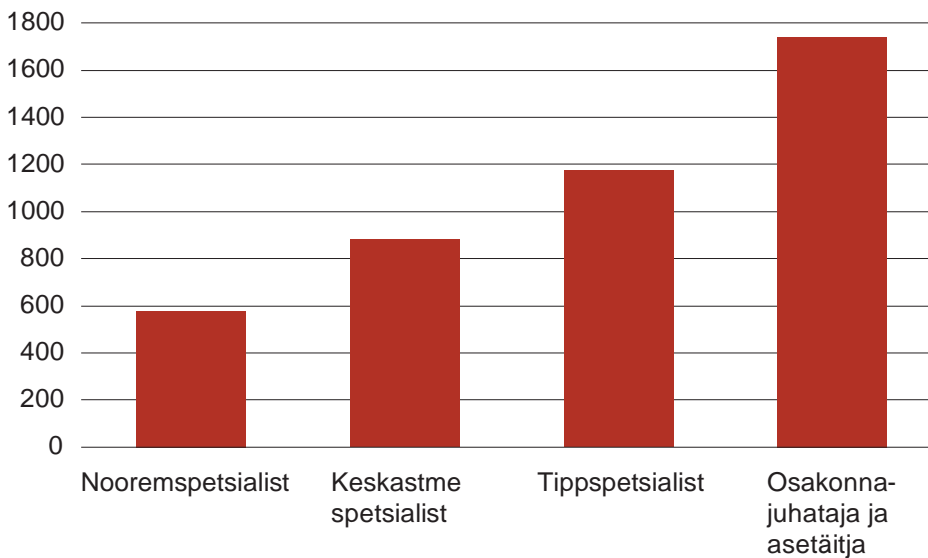
Statistikaametis töötas 2013. aastal keskmiselt 432 teenistujat.

Andmed seisuga 31.12.2013:

- 438,6 koosseisulist teenistuskohat, sh küsitlejate ja registraatorite teenistuskohi 80 ja tähtjalisi 32,6;
- täistööajale taandatult täidetud 353,2 teenistuskohat;
- 407 teenistujat (sh isikud, kellel oli teenistussuhe peatunud), kellest 84 olid küsitlejad ja registraatorid;
- 85% teenistujatest naised, sh küsitlejatest ja registraatoritest 88% ja ülejäänud teenistujatest 84%;
- 77% teenistujatest kõrgharidusega, sh küsitlejatest ja registraatoritest 36% ning ülejäänud teenistujatest 88%;
- 53% teenistujatest (217) magistri- või doktorikraadi või sellega võrdsustatud haridusega, sh küsitlejatest ja registraatoritest 27% (23) ja ülejäänud teenistujatest 60% (194);
- keskmine vanus 46,5 aastat, sh küsitlejatel ja registraatoritel 52,3 ja ülejäänud teenistujatel 45 aastat;

- keskmine Statistikaametis töötamise staaž 9 aastat, sh küsitlejatel ja registraatoritel 6,8 ja ülejäänud teenistujatel 9,6 aastat;
- staažikaim teenistuja Statistikaametis töötanud 48 aastat 11 kuud ja 11 päeva;
- levinuim naisenimi Anu (7) ja mehenimi Mihkel (5);
- 407 teenistujal kokku 260 eri eesnime;
- teenistussuhe peatunud (lapsehoolduspuhkus, sünnituspuhkus, teenistussuhte peatumine) 20 teenistujal;
- noorempetsialistide (klienditoe konsultant, statistik, v.a küsitleja ja registraator) keskmine palk 579 eurot;
- keskastme spetsialistide (analüütik, arvutigraafik, juhtivstatistik, metodik, personalipeaspetsialist, turundusspetsialist, vanemanalüütik, vanemkonsultant, vanemspetsialist, vanemmetodik, vanemtoimetaja, vanemtõlk, veebilehe disainer jms) keskmine palk 882 eurot;
- tippspetsialistide (finantsjuht, juhtivspetsialist, jurist, kommunikatsioonijuht, peaanalüütik, peametodik, projektijuht, turundusanalüütik, õigusnõunik jms) keskmine palk 1175 eurot;
- osakonnajuhatajate ja nende asetäitjate keskmine palk 1745 eurot.

Keskmine palk Statistikaametis, 2013

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Võrreldes mõne varasema aastaga oli Statistikaameti töötajatel 2013. aastal vähem ülesastumisi väliskonverentsidel, kuid seda tihedamaks kujunes osalemine-esinemine ise kodus korraldatud üritustel.

Suuremate Tallinnas korraldatud ürituste avalöögiks sai 20.–21. märtsil toimunud ESSNet Data Warehousingu seminar, kuhu kogunes 60 osalejat 23 riigist. Data Warehousingu projekti eesmärk on tihedamalt integreeritud andmebaaside ja andmetootmissüsteemide väljaarendamine ettevõtlusstatistikas kasutamiseks. Seminaril jagasid Eesti ja ülejäänud kuus projektis osalevat riiki oma töö tulemusi kõigile huvilistele.

Kevadesse mahtus veel üks projektitulemuste tutvustus. 23.–24. mail 2013 toimus Tallinnas hotellis Meriton projekti ESSnet AdminData WP4 lõpuseminar, mille korraldas Statistikaamet koostöös Suurbritannia statistikaametiga. Seminaril osales 37 inimest 20 riigist. Tutvustati projektiga saavutatut ja anti ülevaade eri riikides kasutatavatest meetoditest haldusandmete kasutamisel lühiajastatistika tegemiseks. Toimusid ka arutelud haldusandmete kasutamise eelistest ja riskidest.

2013. aasta kaalukaim üritus jäi aga sügisesse, kui 12.–13. novembril 2013 toimus Eesti Rahvusraamatukogu suures saalis Eesti Statistikaametis 25. konverents, mille teema oli rahvastikuprotsessid Läänemere piirkonnas 21. sajandil. Konverentsi eesmärk oli vaadelda, mis tänapäeval rahvastiku arengut peamiselt mõjutab ning kuidas rahvastiku koosseisus toimunud muutused inimeste sotsiaalses keskkonnas ja elukorralduses, aga ka riigis tervikuna kajastuvad.

Konverents toimus kahes keeles: esimesel päeval esinesid kutsutud väliskülalised viiest riigist, teisel päeval jätkus konverents põhiliselt eestikeelsete ettekannetega. Samal ajal toimus 17. Balti seminar, kus peale naaberriikide esinduste oli esinejaid ka kaugematest riikidest Sloveeniast ja Hollandist.

Balti seminari programm oli pühendatud 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse õppetundidele. Üks keskseid teemasid oli ka loendustulemuste avaldamine Euroopa Liidu regulatsioonide järgi ja valmistumine järgmiseks, 2020. aasta loendusvooruks.

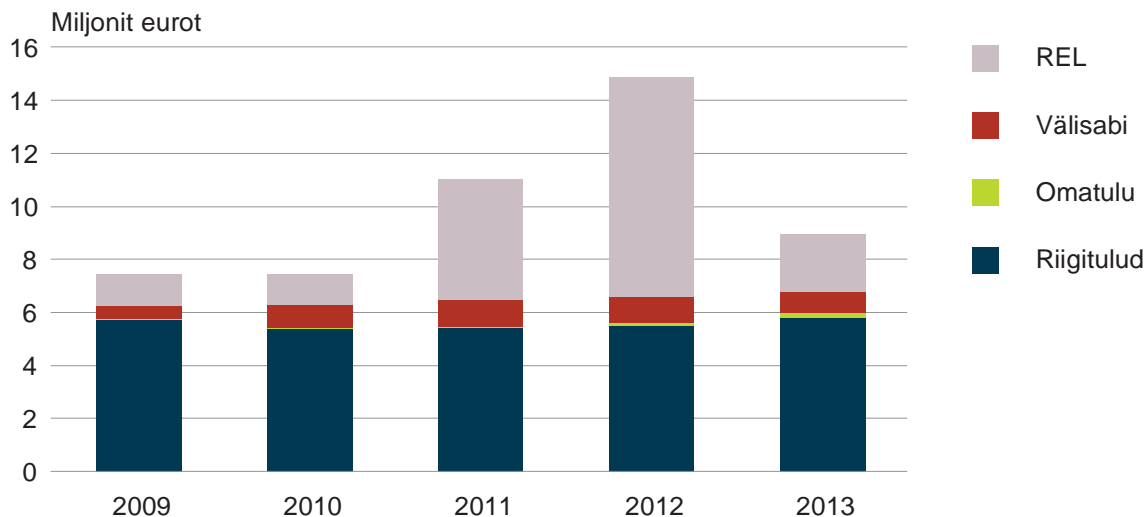
Rahvusvaheline koostöö toimus siiski ka väljaspool Eestit. Esimest korda rahvaloenduste ajaloos panustas Statistikaamet 1.–15. oktoobrini 2013 toimunud Euroopa Liidu Nõukogu (COE) organiseeritud loenduse vaatlemise missiooni korraldamisse Bosnias ja Hertsegoviinas. COE nimetas loenduse vaatlejaks Statistikaameti REL-i projektijuhi Diana Beltadze, kes jälgis loendus-tegevust Goražde monitooringupiirkonnas Bosnias ja Hertsegoviinas. Vaatleja ülesanne oli jälgida loendustegevust ja selle korraldust territooriumil, kus etniliste konfliktide ja sõja tõttu olid toimunud suured muutused rahvastiku rahvuskoosseisus. Kokku osales loenduse Bosnia ja Hertsegoviina vaatlusmissioonil 24 vaatlejat eri Euroopa riikidest.

Statistikaameti peadirektori asetäitja Tuulikki Sillajõe osales Euroopa statistika tegevusjuhisele vastavuse hindamise meetodika väljatöötamise töökonnas. Brüsselis koos käinud rühma töö tulemusena valmisid soovitusel, kuidas viia ellu 2014. aastal algav ja kõiki Euroopa statistika-süsteemi liikmeid hõlmav hindamisvoor.

RAHASTAMINE

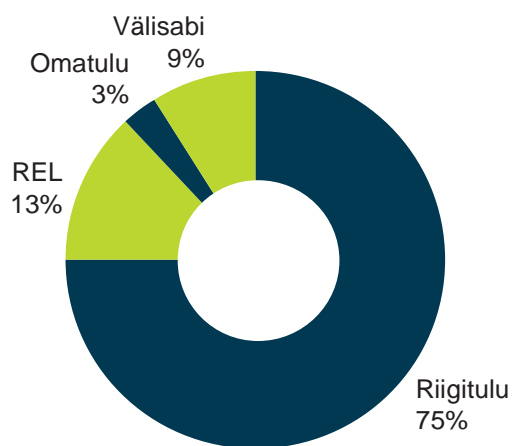
Statistikaameti kulud rahastatakse riigituludest, majandustegevuse tuludest (omatulu) ja välisabist. Eraldi rahastatakse riigieelarvest rahva ja eluruumide loenduse kulusid (REL 2011 ja REGREL).

Statistikaameti kulude finantseerimine, 2009–2013

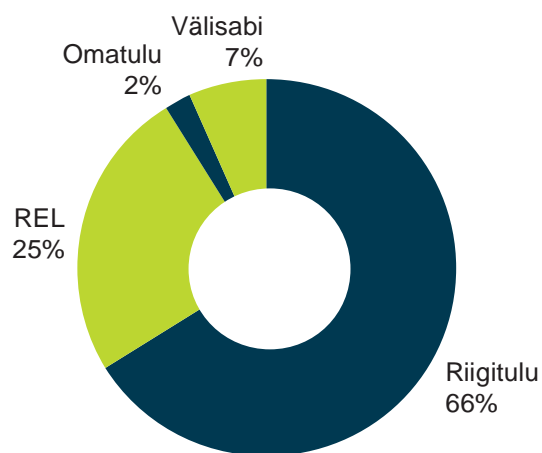

2013. aasta tegevuste finantseerimiseks kulus 8,95 miljonit eurot. Uude büroohoonesse kolimise tõttu suurenesid Statistikaameti üürikulud ja vähenesid REL 2011 lõppfaasi jõudmisega REL-i kulud.

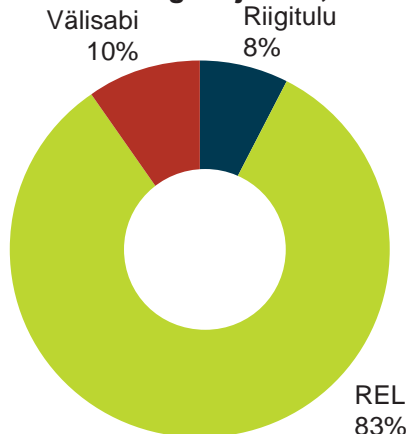
Tööjõukulude jaotus, 2013

Majandamiskulude jaotus, 2013

Investeeringute jaotus, 2013

Statistikaameti tegevuskulud ja investeeringud, 2009–2013

(tuhat eurot)

	2009	2010	2011	2012	2013
Kulud kokku	7 443,4	7 469,2	11 235,4	15 212,3	9 053,1
tegevuskulud	6 562,5	7 035,9	8 395,2	14 999,4	7 920,5
IT-investeeringud	880,9	433,3	2 840,2	212,9	1 132,6
Kulud riigituludest	5 730,2	5 359,2	5 414,7	5 515,3	5 788,7
tegevuskulud	5 441,9	5 322,1	5 414,7	5 515,3	5 705,1
personalikulud	4 444,4	4 180,8	4 279,3	4 393,2	4 420,0
majandamiskulud	997,5	1 141,3	1 135,4	1 122,1	1 285,1
IT-investeeringud	288,3	37,1	0,0	0,0	83,6
Kulud majandustegevusest laekunud tuludest	38,0	62,7	34,1	98,4	218,7
tegevuskulud	38,0	62,7	34,1	98,4	218,7
personalikulud	9,5	52,3	33,7	76,5	176,2
majandamiskulud	28,5	10,4	0,4	21,9	42,5
Kulud Euroopa Liidu ja tõukefondide toetustest	478,4	863,2	1 044,1	965,5	877,4
tegevuskulud	478,4	748,0	937,9	965,5	767,6
personalikulud	286,0	524,8	659,5	704,8	634,7
majandamiskulud	192,4	223,2	278,4	260,7	132,9
IT-investeeringud	0,0	115,2	106,2	0,0	109,8
REL 2011 kulud	1 196,8	1 156,2	4 557,2	8 132,1	1 007,3
tegevuskulud	604,2	875,2	1 823,2	8 086,4	544,6
personalikulud	296,4	559,7	970,2	5 785,1	294,8
majandamiskulud	307,8	315,5	853,0	2 301,3	249,8
IT-investeeringud	592,6	281,0	2 734,0	45,7	462,7
REGREL-i kulud	0,0	27,9	185,3	501,0	1 161,0
tegevuskulud	0,0	27,9	185,3	333,8	684,5
personalikulud	0,0	22,4	140,9	299,6	465,2
majandamiskulud	0,0	5,5	44,4	34,2	219,3
IT-investeeringud	0,0	0,0	0,0	167,2	476,5

2013. AASTA VÄLJAANDED

„Eesti piirkondlik areng. 2013. Regional Development in Estonia“

„Eesti statistika aastaraamat. 2013. Statistical Yearbook of Estonia“

Eesti Statistika Kvartalikirj. Quarterly Bulletin of Statistics Estonia

„Eesti. Arve ja fakte 2013“

„Estonija. Faktõ i Tsifrõ 2013“

„Laste heaolu. Child Well-Being“

„Mini-faits sur l’Estonie 2013“

„Minifacts about Estonia 2013“

„Pilte rahvaloendusest. Census Snapshots“

„Põllumajandus arvudes. 2012. Agriculture in Figures“

„Rahva ja eluruumide loendus 2011. Ülevaade Eesti maakondade rahvastikust“ (e-väljaanne)

„Sotsiaaltrendid. 6. Social Trends“

Toimetanud Kairit Pöder
Kujundanud Alar Telk

Kirjastanud Statistikaamet, Tatari 51, 10134 Tallinn
ISSN 2346-593X

Autoriõigus: Statistikaamet, 2014

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.